STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA ZA LOKALNO AKCIJSKO SKUPINO

LASPOSAVJE 2021–2027

---

za programsko obdobje 2021–2027

Krško, 14. junij 2023

KAZALO

1. Osebna izkaznica LAS 4

2. Povzetek SLR 5

3. Opredelitev območja in prebivalstva, zajetega v SLR 6

3.1 Opredelitev območja in prebivalstva 6

3.2 Prostor in strukturne danosti 7

3.3 Javne gospodarske službe 9

3.4. Gospodarski razvoj 10

3.4.1 Kmetijstvo in gozdarstvo 10

3.4.2 Turizem in kulturna dediščina 12

3.4.3 Potenciali za krožno in biogospodarstvo, nizkoogljično gospodarstvo 13

3.4.4 Podporno okolje za podjetništvo 13

3.5 Trg dela in zaposlovanje 13

3.6 Družbeni razvoj 15

3.6.1 Kakovost življenja 15

3.6.2 Vzgoja in izobraževanje 15

3.6.3 Zdravje in socialni položaj 16

3.6.7 Dostopnost drugih storitev 17

4. Analiza razvojnih potreb in potenciala območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti 18

4.1 SWOT- analiza 18

4.2 Potrebe in potencial območja 20

4.2.1 Potrebe območja LAS 20

4.3.2 Potencial območja LAS Posavje 22

5. Opis SLR, njenih ciljev in ukrepov, vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov 25

5.1 Opis ciljev in ukrepov SLR, vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov . 25

5.1.1 Cilji SLR 25

5.1.2 Ukrepi SLR in izbira kazalnikov 26

5.1.3 Opis ukrepov 27

5.1.4 Usklajenost SLR z evropskimi, nacionalnimi strategijami in regionalnimi razvojnimi programi 35

5.2 Opis izvajanja operacij 37

6. Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR 41

7. Opis sistema upravljanja LAS, vključno z upravljanjem, spremljanjem in vrednotenjem, ki dokazujejo zmogljivost LAS za izvajanje SLR 43

7.1 Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in navedba kadrovskih zmogljivosti, virov financiranja, izkušenj in znanj ... 43
7.1.1 Postopek določitev določitve vodilnega partnerja LAS ... 43
7.1.2 Opis kadrovskih kapacitet, izkušenj in referenc, s katerimi vodilni partner izkazuje kadrovsko sposobnost izvajanja nalog in obveznosti ... 44
7.2 Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR ... 47
7.3 Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS ... 48
7.3.1 Skupščina LAS ... 50
7.3.2 Upravni odbor ... 51
7.3.3 Predsednik LAS ... 52
7.3.4 Podpredsednik LAS ... 53
7.3.5 Nadzorni odbor LAS ... 53
7.3.6 Ocenjevalna komisija ... 54
8. Priloge SLR ... 55
8.1 Priloga: osnovni podatki o LAS in finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po skladih ... 55

Seznam slik

Slika 1: Območje LAS Posavje ... 6
Slika 2: Jovsi in reka Sava ... 8
Slika 3: KMG po velikostnih razredih površine gozdov ... 11
Slika 4: Gibanje prihodov turistov 2018–2022 ... 12
Slika 5: Delovni migranti v območju LAS Posavje (2022) ... 14
Slika 6: Gibanje stopnje registrirane brezposelnosti ... 14
Slika 7: Kazalniki kakovosti življenja 2018–2020 ... 15
Slika 8: Shema intervencijske logike SLR ... 28

Seznam preglednic

Preglednica 1: Osnovni podatki območja LAS Posavje ... 6
Preglednica 2: Kmetijska gospodarstva po rabi zemljišč (2020) ... 7
Preglednica 3: Podatki o izvajanju javnih gospodarskih služb ... 9
Preglednica 4: Podatki o gospodarskih subjektih (2021) ... 10
Preglednica 5: Kmetijstvo na območju LAS ... 11
Preglednica 6: Kazalniki turizma (2022) ... 12
Preglednica 7: Zaposleni in brezposelni (2022) ... 14
Preglednica 8: Izbrani kazalniki družbenega razvoja ... 15
Preglednica 9: Kadrovske kapacitete RRA ... 44

1. OSEBNA IZKAZNICA LAS

Ime LAS	LAS POSAVJE 2021–2027	
Naslov LAS	Cesta krških žrtev 2, 8270 Krško	
Naslov varnega elektronskega predala	natasa.bozic@vep.si	
Elektronski naslov LAS	las.posavje@rra-posavje.si	
Spletna stran LAS	https://www.las-posavje.si/	
Vodilni partner LAS	Regionalna razvojna agencija Posavje	
Naslov vodilnega partnerja LAS	Cesta krških žrtev 2, 8270 Krško	
Številka transakcijskega računa LAS	SI56 0110 0600 0050 269	
Velikost območja LAS	968 km²	
Število prebivalcev LAS	75.824 (na dan 1. 1. 2022)	
Vključene občine (naštejte)	Mestna občina Krško Občina Bistrica ob Sotli Občina Brežice Občina Kostanjevica na Krki Občina Radeče Občina Sevnica	
Kohezijska regija	Vzhodna kohezijska regija	
Financiranje SLR (označite)	**EKSRP**	**ESRR**

2. POVZETEK SLR

Lokalno partnerstvo LAS Posavje 2021–2027 je bilo vzpostavljeno na ustanovni skupščini 27. februarja 2023 in vključuje območje šestih občin regije Posavje: Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče in Sevnica. Vodilni partner je Regionalna razvojna agencija Posavje, ki že ima izkušnje z izvajanjem LEADER/CLLD iz prejšnjih obdobij (2007–2013 in 2014–2020).

Proces priprave strategije lokalnega razvoja (v nadaljevanju SLR) je potekal v skladu z načeli pristopa LEADER. Proces priprave SLR je potekal z aktivno vključenostjo lokalnega območnega partnerstva (javnega in zasebnega sektorja, civilne družbe) in širšega lokalnega prebivalstva. SLR gradi medsektorske povezave in krepi kolektivne procese, mreženje in sodelovanje znotraj partnerstva in z drugimi območji LAS, s ciljem trajnostnega razvoja in razvoja različnih inovativnih rešitev. Načela LEADER bodo prav tako upoštevana pri izvedbi strategije SLR s podporo projektom, ki bodo krepila večsektorsko partnersko sodelovanje in mreženje, ter inovativno prispevala k reševanju prepoznanih potreb in priložnosti območja LAS.

SLR upošteva določbe Uredbe o delovanju lokalnih akcijskih skupin in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027 z dne 23. 12. 2022.

SLR je bila 14. junija 2023 sprejeta na 2. seji skupščine LAS Posavje 2021–2027. Zasnovana je na skupno opredeljenih lokalnih potrebah in potencialih, ki so bili prepoznani med procesom priprave, in na izkušnjah preteklih obdobij.

SLR je osredotočena na tri ukrepe:

Ukrep 1: Trajnostno lokalno podjetništvo

Ukrep 2: Kakovost življenja in socialna vključenost prebivalcev LAS

Ukrep 3: Okoljska trajnost in odpornost proti podnebnim spremembam.

Z izvajanjem SLR po pristopu LEADER v območju LAS Posavje 2021-2027 pričakujemo povečanje socialnega kapitala, izboljšano upravljanje ter rezultate, s tem pa ustvarjanje dodane vrednosti.

SLR prispeva h kazalnikom Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 in Programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji. Upošteva nacionalne strategije in je usklajena z Regionalnim razvojnim programom regije Posavje za obdobje 2021–2027, in sicer s 5. prioriteto: Skladen prostorski razvoj mest in podeželja in ukrepom 5.3: Trajnostni razvoj podeželja, ki predvideva izvajanje LEADER/CLLD.

SLR se bo izvajala prek javnega poziva LAS ali z neposredno potrditvijo operacij, katerih upravičenec je LAS. Predvideno je tudi izvajanje operacij sodelovanja LAS, s katerimi bo partnerstvo vključeno v prenos izkušenj med drugimi območji LAS v Sloveniji ali tujini.

SLR je živ dokument, njeno izvajanje bomo sprotno spremljali, ugotavljali napredek ter jo po potrebi prilagajali in dopolnjevali.

3. OPREDELITEV OBMOČJA IN PREBIVALSTVA, ZAJETEGA V SLR

3.1 Opredelitev območja in prebivalstva

Partnerstvo LAS Posavje 2021–2027 se je oblikovalo na enakem območju kot v obdobjih 2007–2013 in 2014–2020. Območje LAS vključuje vse občine razvojne in statistične regije Posavje: Bistrico ob Sotli, Brežice, Kostanjevico na Krki, Krško, Radeče in Sevnico.

Po razvitosti je območje pod slovenskim povprečjem, občine Bistrica ob Sotli, Brežice in Kostanjevica na Krki pa se umeščajo v obmejna problemska območja.[1]

Slika 1: Območje LAS Posavje

LAS POSAVJE:

6 občin
968 km^2
75.824 prebivalcev (1. 1. 2022)

Indeks razvojne ogroženosti 2021–2027:
121,8

Območje LAS se kot regija po razvitosti uvršča pod slovensko povprečje.

Vir: RRA Posavje

Na območju živi 75.749 prebivalcev (1. 7. 2022), največ v mestni občini Krško (25.908), najmanj pa v občini Bistrica ob Sotli (1.366). V zadnjih petih letih je opazen rahel trend rasti števila prebivalcev. Območje je poseljeno redkeje od slovenskega povprečja: najredkeje sta poseljeni občini Kostanjevica na Krki in Bistrica ob Sotli (42 oz. 44 preb./km²), najbolj pa občini Brežice in Krško (91 oz. 90 preb./km²). Najbolj urbaniziran del območja predstavlja somestje Sevnica - Krško - Brežice.

Preglednica 1: Osnovni podatki območja LAS Posavje (2021, 2022)

Občina	Površina km^2	Število naselij	Gostota prebivalstva, število prebivalcev/ km^2	Število prebivalcev (1. 7. 2022)	Skupni prirast na 1000 preb. (2021)	Indeks staranja (1. 7. 2022)	Povprečna starost, leta (2022)	Koeficient razvitosti občin 2022/2023
Bistrica ob Sotli	31	11	44	1.366	4,4	160,6	45,1	0,69
Brežice	268	109	91	24.286	–1,7	168,5	45,4	1,01
Kostanjevica na Krki	58	28	42	2.447	3,7	137,5	44,3	0,93
Krško	287	158	90	25.908	–3,6	128,3	43,4	1,14
Radeče	52	23	79	4.131	–2,7	160,8	45,5	0,98
Sevnica	272	119	65	17.611	1,7	157,2	45,1	1,04
Območje LAS	968	448	78,2	75.749	–1,3	149,5	44,6	0,97
Slovenija	20.271	6.036	104	2.108.732	–0,9	141,8	43,9	1,00

Vir: SURS; Podatkovni portal SI-STAT, Ministrstvo za finance.

Prebivalstvo območja je po indeksu staranja rahlo nad slovenskim povprečjem, s povprečno starostjo v regiji 44,6 leta. Najvišji delež starejšega prebivalstva nad 65 let v primerjavi z

[1] Uredba o določitvi obmejnih problemskih območij, Ur. l. RS (22/11, 97/12, 24/15, 35/17, 101/20 in 112/22)

deležem mladih do 15 let je v občinah Brežice, Radeče in Bistrica ob Sotli. Med vitalnejšimi sta občini Krško in Kostanjevica na Krki. Pozitiven skupni prirast (2021) beležijo Bistrica ob Sotli, Kostanjevica na Krki in Sevnica. Za celotno območje je značilen negativni naravni prirast (2021).

3.2 Prostor in strukturne danosti

Za območje LAS Posavje je značilna raznolikost kulturne krajine ter bogastvo in ohranjenost naravnih virov, relativno visok delež območij Natura 2000 in drugih varovanih območij. Dobre so strukturne danosti za razvoj kmetijstva, energetike in drugih dejavnosti.

Geografska lega: LAS Posavje leži na jugovzhodu Slovenije ob spodnjem toku Save s pritoki Mirna, Krka in Sotla. Na severu ga obdaja srednje Sotelsko gričevje (Kozjansko), na vzhodu se stika s Posavskim hribovjem, proti jugu pa se nadaljuje s Krškim, Senovskim in Bizeljskim gričevjem, ki preide v Krško ravan ter proti jugovzhodu v del Gorjancev. Vzdolž Sotle meji na Republiko Hrvaško.

Kmetijske površine: Območje leži na stičišču predalpskega, panonskega in dinarskega sveta. Naravne danosti so ugodne za kmetijstvo, saj so na nižinskem in uravnanem Krško-Brežiškem polju z rodovitno rjavo prstjo ugodne razmere za poljedelstvo. Prisojna pobočja Krškega in Bizeljskega gričevja poraščajo sadovnjaki in vinogradi, prav tako v občini Bistrica ob Sotli na osojnih in višjih gričevnatih predelih. V hribovitem delu Posavja tla prekrivajo gozdovi s hribovskimi kmetijami, na katerih prevladuje živinoreja. Iz Posavja izhajajo avtohtone vrste posavski konj, krškopoljski prašič, pišečka marelica in sevniška voščenka.

Trajni travniki in pašniki so prevladujoči tip kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) na kmetijskih gospodarstvih (KMG) v vseh občinah razen v Brežicah, kjer je največji delež njiv (54 %). V primerjavi z letom 2010 so se površine KZU nekoliko zmanjšale. V zadnjih letih so se povečale namakane površine s 47 ha (2015) na 229 ha (2021), 242 ha pa je pripravljenih za namakanje.

Preglednica 2: Kmetijska gospodarstva po rabi zemljišč (2020)

Občina	Površina KZU, ha (2020)	Delež KZU glede na celotno površino občine, %	Delež površine trajnih travnikov in pašnikov na KZU, %	Delež KMG z 10 ha ali več KZU, %	Površina gozdov, ha (2021)	Površina gozdov na KMG, ha	Površine območja NATURA 2000, % (2016)
Bistrica ob Sotli	1.343	43,2	54,4	8,4	1.245	470	99,5
Brežice	9.738	36,6	36,7	8,7	9.687	3.299	19,0
Kostanjevica na Krki	980	16,8	60,4	13,2	3.863	837	69,9
Krško	9.119	31,8	52,4	9,4	12.391	5.687	21,2
Radeče	920	17,7	81,1	22,4	3.380	1.252	28,3
Sevnica	7.048	25,9	73,6	18,8	15.786	7.352	6,0
Območje LAS	29.148				46.352	18.899	22,2
Slovenija	474.633	23,4	57,2	21,9	1.176.542*	369.184	37,16

Vir: SURS, Poročilo ZGS o gozdovih Slovenije za leto 2021

Gozdne površine: Gozdove Posavja zaznamujeta bukev in hrast dob, več kot 80 % je bukovih rastišč, prav tako je na območju največji kompleks dobovih gozdov v državi. Gozdovi imajo kakovostno sonaravno zasnovo. Večina jih je v zasebni lasti. (Zavod za gozdove Slovenije, OE Brežice).

Varovana območja narave: Na območju LAS so opredeljena različna območja varovanja narave. Ekološko pomembna območja (EPO) se v delu raztezajo tudi zunaj območja: Kum, Jovsi, Sava od Radeč do državne meje, Gorjanci, Kozjansko - Sotla, Tisovec - Orlica - Knušperška gora, Bohor - Vetrnik, Krakovski gozd, Šentjernejsko polje, Ajdovska jama, Brestanica, Posavsko hribovje, Kamenški potok, Raja peč, Ajdovska peč. (Atlas okolja, ARSO).

Območja Natura 2000, ki so namenjena ohranjanju biotske raznovrstnosti z varovanjem naravnih habitatov prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, zavzemajo 22 % površine LAS.[2] Natura 2000 obsega skoraj celotno površino občine Bistrica ob Sotli, ki je hkrati del Kozjanskega regijskega parka, v delu pa obsega tudi občini Krško in Brežice. Kozjanski regijski park je znan po edinstvenem sožitju narave in človeka, ohranjeni naravi in naravnih vrednotah, bogastvu kulturne dediščine ter uresničevanju trajnostnega razvoja, ki povezuje človeka z naravo in tradicijo s sodobnostjo. Leta 2010 je bilo območje Obsotelje in Kozjansko sprejeto v svetovno mrežo biosfernih območij, kar krepi prepoznavnost območja tudi v mednarodni skupnosti.

Slika 2: Jovsi in reka Sava

Vir: www.posavje.com

Vodni viri: Območje je bogato z vodnimi viri in vodotoki. Reke Krka, Sava in Sotla, številni ribniki, Bohorski slapovi, soteska reke Bistrice, izvir Trebčice, dolina Sopote, potoki, studenci in termalni vrelci so ključni elementi vodnega sveta. Na območju so tudi pomembna vodovarstvena območja.

Poplavna območja: Podnebne spremembe so se v zadnjih letih odražale zlasti v pogostejših poplavah, hkrati pa so velik izziv za kmetijstvo in gozdarstvo, saj se v celotni Sloveniji povečuje tveganje za naravne nesreče, kot so suše, zmrzali, žledolomi ipd. Med vsemi naravnimi nesrečami v Posavju, ki povzročajo škodo, so poplave najpogostejše. Pojavljajo se lahko vse leto, najpogostejše so jeseni, ob obilnih in dolgotrajnih padavinah. Poleti so povezane z neurji, so predvsem krajevne in hudourniške. (vir: Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v Posavju, verzija 3.0)

Ob Savi so bila poplavna območja večinoma urejena z izgradnjo hidroelektrarn. Največje je med Krškim in Brežicami; pod Brežicami se združi s poplavnim območjem ob Krki, ob meji s Hrvaško pa s poplavnim območjem ob spodnji Sotli. Poplavno območje ob Savi zajema okoli 5.500 ha, ob reki Krki 3.500 ha. (Vir: RRP regije Posavje)

Na splošno je ozaveščenost o podnebnih spremembah in možnih rešitvah glede blaženja in prilagajanja nanje v območju še pomanjkljiva, potrebe po ukrepanju pa so vse večje.

[2] Preračun na osnovi podatkov: Slovensko omrežje Natura 2000 v številkah, Matej Petkovšek, 2016.

Funkcionalno degradirana območja: V nacionalni evidenci funkcionalno degradiranih območij je bilo leta 2020 na območju regije Posavje oz. območja LAS evidentiranih 42 območij v skupni površini 360 ha.

Prometna povezanost: Območje LAS Posavje ima ugodno lego in prometno povezanost z evropskimi koridorji, slabša je povezljivost z javnim potniškim prometom in dostopnost med središči in obrobnejšimi naselji v območju.

Glavni prometni povezovalni osi na območju sta avtocesta Ljubljana–Obrežje in glavna cesta v smeri Celja, ki vodi skozi Krško, Sevnico in Radeče. Pomembne povezave so še Krško–Brežice, od Brežic prek Bizeljskega do Bistrice ob Sotli ter Krško–Kostanjevica na Krki proti Novemu mestu. Območje je v bližini hrvaške prestolnice, do koder je iz Brežic le pol ure vožnje, razmeroma hitro dostopna so zaposlitvena središča Novo mesto, Ljubljana, Celje in Maribor. Čez središčna območja LAS, Sevnico, Krško, Brežice in naprej proti mejnemu prehodu Dobova poteka 10. panevropski železniški koridor (Salzburg–Solun). Čez območje LAS bo prihodnje potekala 3. razvojna os, ki bo izboljšala povezljivost.

Na območju se postopoma razvija kolesarsko omrežje. Nastalo je že 50 kolesarskih tur, dolgih od 16 do 60 km, ki so del kolesarske mreže Posavja s skupno 1.500 km poti. Vse še niso v celoti označene, kategorizirane in nimajo zadostne infrastrukture (parkirišča, nadstrešnice, polnilnice za e-kolesa), slabe pa so možnosti za prevoz koles z javnim prevozom. V zadnjih letih je kljub temu opazen porast števila kolesarjev.

Redne avtobusne povezave so vzpostavljene v smeri glavnih regionalnih prometnic, vendar so redke, slabo zasedene, njihovo število upada. Dostop z javnim prevozom do osrednjih dejavnosti v središčih (zdravstvo, izobraževanje, uprava) je za prebivalce na razpršenih območjih poselitve slab. Poskrbljeno je za šolske prevoze. Ključni izziv so neurejene povezave med okoliškimi vasmi in mestnimi središči ter dolgotrajne vožnje, kar najbolj prizadene starejše ljudi brez lastnega prevoza. Prebivalci tako pretežno uporabljajo osebni prevoz, razvijajo se alternativne oblike prevoza.

3.3 Javne gospodarske službe

Pokritost z mrežo gospodarskih javnih služb je dobra, izzivi so v zagotavljanju enake kakovosti in opremljenosti na razpršenih območjih poselitve.

Občinske gospodarske javne službe obsegajo oskrbo s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode, zbiranje in obdelavo določenih vrst komunalnih odpadkov, odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov, urejanje in čiščenje javnih površin, redno vzdrževanje občinskih cest, vzdrževanje javne razsvetljave, 24-urno dežurno službo in pokopališko službo.

Za oskrbo s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalnih voda ter ravnanje s komunalnimi odpadki skrbi pet javnih komunalnih podjetij. Na območjih razpršene poselitve ni javne kanalizacije, raven priključenosti na javno kanalizacijo v ruralnih predelih je nižja kot v urbanih, kar povečuje tveganje za onesnaženje vodnih virov.

Preglednica 3: Podatki o izvajanju javnih gospodarskih služb

Občina	Upravljavec	Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom, tone (2021)	Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom, kg/	Število prebivalcev, priključenih na javno kanalizac. omrežje, % (2020)	Delež prebivalcev z oskrbo vode iz javnega vodovoda, % (2020)

			prebivalca (2021)		
Bistrica ob Sotli	OKP Rogaška Slatina d.o.o.	353	258	197	82,7
Brežice	Komunala Brežice d.o.o.	7.394	304	9.253	87,5
Kostanjevica na Krki	Kostak d.d	651	267	845	99,4
Krško	Kostak d.d	11.007	427	13.373	89,7
Radeče	JP Komunala Radeče d.o.o.	1.290	311	2.041	78,0
Sevnica	Komunala Sevnica d.o.o.	5.454	309	5.589	84,5
Območje LAS		26.149	345	31.289	89

Vir: SURS, Komunalna podjetja

3.4. Gospodarski razvoj

Regionalni bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca z 21.001 EUR dosega 85 % slovenskega povprečja (2021). Zvišuje se dodana vrednost na zaposlenega, leta 2018 je znašala 45.488 EUR, leta 2021 pa 61.481 EUR.

Preglednica 4: Podatki o gospodarskih subjektih (2021)

Občina	Št. gospodarskih družb	Dodana vrednost/ zaposlenega v EUR	Št. samostojnih podjetnikov	Dodana vrednost/ zaposlenega v EUR	Povprečna neto mesečna plača (2022)
Bistrica ob Sotli	24	41.672	42	13.690	1.257,54
Brežice	575	48.649	594	18.754	1.192,89
Kostanjevica na Krki	35	38.212	49	21.741	1.074,81
Krško	578	80.414	639	18.798	1.336,84
Radeče	68	29.109	97	15.429	1.166,81
Sevnica	263	42.447	444	19.989	1.193,20
Območje LAS	1543	61.481	1865	18.923	1.249,92
Slovenija	74.845	53.057	111.595	17.148	1.318,64

Vir: AJPES, SURS

V strukturi regionalne bruto dodane vrednosti (BDV) največji delež prispevajo industrija (50,5 %) in storitvene dejavnosti (45,7 %), delež kmetijstva znaša 3,8 %. V primerjavi s slovenskim povprečjem sta v strukturi BDV znatno višja deleža kmetijstva (SI = 1,9 %) in industrije (SI = 32,4 %). Med gospodarskimi dejavnostmi vidno mesto zavzema energetika. Na območju delujejo Nuklearna elektrarna Krško, Termoelektrarna Brestanica in hidroelektrarne Vrhovo, Boštanj, Arto - Blanca, Krško, Brežice. Energetika in tudi ostale industrijske panoge območja izkazujejo visoka tehnično-tehnološka znanja, ki so deloma tudi podprta z dostopnostjo ustreznih izobraževalnih programih na sekundarni in terciarni ravni.

V regiji je registriranih 1.600 gospodarskih družb, 1.824 samostojnih podjetnikov (poročilo AJPES za leto 2022) in 20 zadrug (2023).

3.4.1 Kmetijstvo in gozdarstvo

Leta 2020 je bilo v Posavju registriranih 5.205 kmetijskih gospodarstev (KMG), kar je 8 % manj kot pred 10 leti. Povprečna velikost kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) na kmetijo je v večini

občin pod slovenskim povprečjem. Delež kmetij z ekološko pridelavo je 4 %, glavnino kmetijske dejavnosti predstavljajo družinske kmetije. Samozaposlenih kmetov je bilo v letu 2022 1.045.

Preglednica 5: Kmetijstvo na območju LAS

Občina	Št. KMG		Površina KZU na KMG, ha	Št. oddanih zbirnih vlog	Št. KMG vključenih v ekološko kmetovanje	Št. nosilcev dopolnilnih dejavnosti	Število turističnih kmetij
leto	2010	2020	2020	2022	2021	2023	2023
Bistrica ob Sotli	212	191	7,0	147	9	13	
Brežice	1.834	1.629	6,0	1.232	58	69	6
Kostanjevica na Krki	230	204	4,8	126	5	7	
Krško	1.764	1.664	5,5	1.185	64	47	
Radeče	218	179	5,1	151	12	17	
Sevnica	1.399	1.338	5,3	1.052	61	57	2
Območje LAS	5.657	5.205	5,6	3.893	209	210	8
Slovenija	74.646	68.331	7,0	55.822	3.689	5222	238

Vir: SURS, AJPES, MKGP

Konkurenčnost posavskega kmetijstva omejuje razmeroma nizka raven specializacije KMG. V eni od kmetijskih panog (npr. pridelava poljščin, vrtnarstvo, trajni nasadi, živinoreja ...) je specializiranih manj kot polovica KMG, izzivi so tudi v uvedbi novih trajnostnih praks in tehnologij ter krepitvi znanj.

Na kmetijah se razvija predelava kmetijskih proizvodov, njihova kakovost se izboljšuje, vseeno pa je na lokalnih trgih dejavnih le malo kmetij. Med ključnimi izzivi, ki so bili izpostavljeni v procesu priprave SLR, je tržno organiziranje manjših količin presežkov, uvajanje znakov kakovosti, povezovanje ponudnikov in prodaja produktov tudi zunaj območja LAS. V območju delujejo kmečka tržnice v Sevnici, Radečah, Krškem in Brežicah, v Bistrici ob Sotli in Kostanjevici na Krki pa priložnostno.

Na območju je 4.098 KMG, ki upravljajo gozdne površine. Zasebni gozdovi predstavljajo 86 % gozdnih površin. Velika razdrobljenost gozdnih posesti in nepripravljenost za delo v gozdu ovirajo bolj trajnostno gospodarjenje z gozdom. V odmaknjenih predelih je problem zaraščanje.

Slika 3: KMG po velikostnih razredih površine gozdov

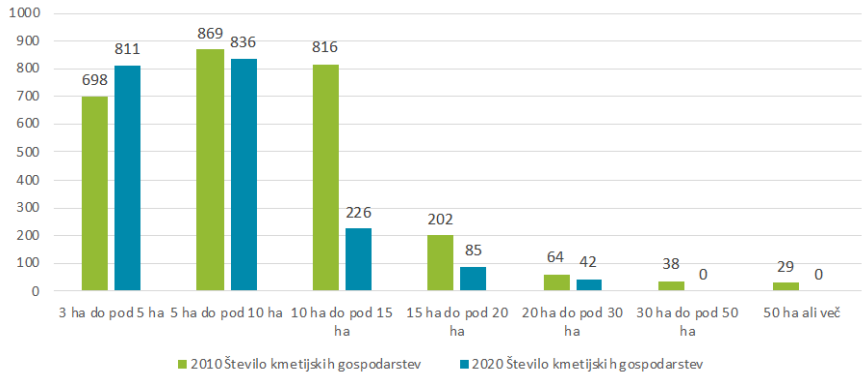

Vir: SURS

3.4.2 Turizem in kulturna dediščina

Turizem je v Posavju prepoznan kot perspektivna dejavnost. Po rasti števila prihodov in prenočitev turistov je epidemija covida-19 povzročila velik padec in znatne ekonomske posledice v dejavnosti, vendar je bilo število prihodov v letu 2022 že višje kot pred epidemijo. V strukturi prihodov in ustvarjenih prenočitev izstopa občina Brežice, medtem ko so druge turistično še manj razvite, kar se kaže v večini izbranih kazalnikov.

Preglednica 6: Kazalniki turizma (2022)

Občina	Št. ležišč (vsa)	Št. ležišč na prebivalca	Prihodi turistov, št.	Prenočitve turistov, št.	Povprečna dolžina bivanja	Povprečna zasedenost, %
Bistrica ob Sotli	40	0,03	1.088	2.526	2,32	17,3
Brežice	4.063	0,17	202.696	666.698	3,29	45,0
Kostanjevica na Krki	84	0,03	1.897	3.511	1,85	11,5
Krško	811	0,03	9.965	24.767	2,49	8,4
Radeče	49	0,01	771	2.205	2,86	12,3
Sevnica	291	0,02	4.099	9.093	2,22	8,6
Območje LAS	5.338	0,07	220.516	708.800	3,21	45,0

Vir: SURS, lastni preračun

Slika 4: Gibanje prihodov turistov 2018–2022

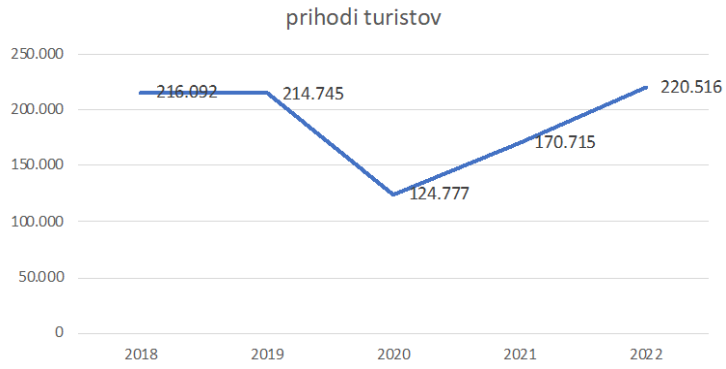

Vir: SURS

Zadnja leta Posavje poleg gostov Term Čatež, ki so osrednji produkt, obiščejo tudi pohodniki, ljubitelji outdoor aktivnosti, kulinarike, kulturne dediščine; destinacija je privlačna tudi za enodnevne obiskovalce. Oblikovanih je več turističnih produktov, ki povezujejo glavne elemente ponudbe celotnega območja, kot so Okusi Posavja, Zeleno Posavje, Aktivno Posavje, Sedem veličastnih, Dediščina Posavja, Vodna doživetja. Vsaka občina ima svoj zavod oz. turistično informacijski center za pospeševanje turizma, RRA Posavje je nosilec projektov promocije in razvoja turističnih produktov vodilne destinacije Čatež in Posavje. V zadnjih letih se je okrepila promocija turistične ponudbe, potenciali za razvoj trajnostnega turizma pa še zdaleč niso izkoriščeni. Pri večini ponudbe je izziv sezonskost in posledično nizka povprečna zasedenost.

Kulturna dediščina: Območje odlikujeta bogata kulturna dediščina in pestro kulturno dogajanje, ki ga izvajajo kulturni domovi, knjižnice, galerije in muzeji, številna društva in zavodi. V registru kulturne dediščine je registriranih 1.268 enot kulturne dediščine: 14 spomenikov državnega pomena, 361 spomenikov lokalnega pomena, 269 objektov sakralne dediščine (cerkve, samostani, kapelice), od tega 128 s statusom spomenika. K ogledu še posebej privabljajo

posavski gradovi (Brežice, Mokrice, Pišece, Rajhenburg, Raka, Sevnica, Šrajbarski turn), ruševini gradov Svibno in Kunšperk, arheološka najdišča (skupno jih je kar 198, med temi kot kulturna spomenika Ajdovska jama pri Nemški vasi in Ajdovski gradec nad Vranjem pri Sevnici), tehniška dediščina, znamenite hiše in mavzoleji velikih osebnosti (Mencingerjeva hiša, Valvasorjeva hiša, mavzolej družine Auersperg, Hočevarjev mavzolej idr.), nekdanji cistercijanski samostan v Kostanjevici na Krki, kjer deluje Galerija Božidar Jakac s svetovno znano Forma vivo, repnice na območju Bizeljskega in Pišec ter različna etnološka, naselbinska dediščina. Ohranjanje kulturne in naravne dediščine ter razvoj turizma je LAS Posavje podpiral v preteklih programskih obdobjih. V območju je več uspešnih primerov revitalizacije in interpretacije kulturne dediščine (npr. gradovi Posavja, Ajdovska jama idr.), vendar pa potenciali predstavljanja in interpretacije kulturne dediščine s pomočjo sodobnih tehnologij še niso izkoriščeni.

3.4.3 Potenciali za krožno in biogospodarstvo, nizkoogljično gospodarstvo

Krožno gospodarstvo je način organizacije proizvodnje in porabe, ki temelji na delitvi, ponovni uporabi, popravilu, prenovi in recikliranju obstoječih materialov in izdelkov, kakor dolgo je to mogoče. Na temo krožnega gospodarstva se je v preteklosti na območju zvrstilo že nekaj lokalnih dogodkov, posvetov, vzpostavljenih je bilo že nekaj dobrih praks (npr. socialno podjetje Knof je vzpostavilo Krožni laboratorij, kjer podjetnikom, posameznikom in komunalam omogočajo iskanje novih rešitev, v butiku ponovne uporabe Stara šola ponuja ohranjena rabljena oblačila, knjige in izdelke za dom).

V Posavju je štirinajst podjetij vpisanih v katalog družb z okoljskimi priznanji, le nekatera se pri svojem poslovanju aktivno ukvarjajo z razvojem krožnega gospodarstva. GZS Posavska gospodarska zbornica pripravlja strokovne vsebine in svetovanje za zeleni prehod gospodarstva v nizkoogljično krožno gospodarstvo. Vzgojne in izobraževalne ustanove v okviru programa Eko šola mlade izobražujejo in ozaveščajo o pomenu krožnega gospodarstva.

3.4.4 Podporno okolje za podjetništvo

Na območju je vzpostavljena mreža točk SPOT. V Brežicah, Krškem in Sevnici delujejo območne obrtno-podjetniške zbornice, ki imajo pomembno vlogo pri razvoju malega gospodarstva, za razvoj gospodarstva regije pa skrbi Posavska gospodarska zbornica. Krški Podjetniški inkubator spodbuja mreženje znanja in internacionalizacijo podjetij ter upravlja prostor za sodelo. Ključno podporno okolje za nosilce kmetijske dejavnosti predstavljata Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto in Kmetijsko gozdarski zavod Celje, ki pa imata omejene kapacitete svetovanja. Na delavnicah so udeleženci izpostavili, da je za krepitev podjetniških pobud zelo pomembno mentorstvo, medgeneracijsko sodelovanje ter tudi krepitev samozavesti za prodornejše nastopanje na trgu.

3.5 Trg dela in zaposlovanje

Trend zaposlovanja zadnja leta narašča. Leta 2018 je bilo v regiji zaposlenih 31.895 oseb, leta 2022 pa 33.196 (stopnja zaposlenosti v starostni skupini 20–64 let 67,5 %). V zadnjih letih se območje sooča s pomanjkanjem specifičnih kadrov v različnih sektorjih od industrije, zdravstva, izobraževanja.

Preglednica 7: Zaposleni in brezposelni (2022)

Občina	Št. delovno aktivnih (po prebivališču)	Zaposlene osebe po občini DM	Samozaposlene osebe po občini DM	Samozaposleni kmetje	Stopnja anketne brezposelnosti (2021)	Št. brezposelnih (2023)
Bistrica ob Sotli	598	173	103	53	7,4	47
Brežice	10.566	6.558	1.081	331	7,7	832
Kostanjevica na Krki	1.108	759	109	33	6,2	62
Krško	11.426	9.605	1.131	303	8,6	1.026
Radeče	1.791	916	155	47	5,4	88
Sevnica	7.708	4.828	797	278	4,2	320
Območje LAS	33.196	22.839	3.376	1.045	4,1	2.375
Slovenija	921.998	824.134	97.864	19.619	4,7	50.327

Vir: ZRSZ, SURS

Slika 5: Delovni migranti v območju LAS Posavje (2022)

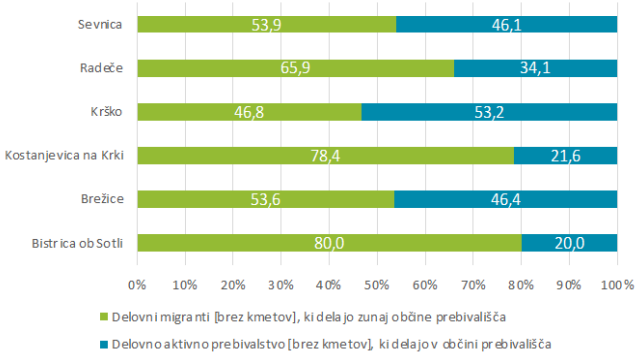

Za območje so značilne precejšnje delovne migracije. Najvišji deleži delovno aktivnih, ki imajo zaposlitev v občini prebivališča, so v občinah Krško, Brežice in Sevnica. Najvišji delež delovnih migrantov je v občinah Bistrica ob Sotli in Kostanjevica na Krki.

Vir: SURS

Stopnja registrirane brezposelnosti se je po letu 2020 znižala, vendar je nad slovenskim povprečjem. Število registriranih brezposelnih oseb (BO) se je zmanjšalo s 3.265 (l. 2018) na 2.375 (marec 2023). Skrbi vzbuja visok delež dolgotrajno brezposelnih, brezposelnih mladih in oseb brez poklica.

Slika 6: Gibanje stopnje registrirane brezposelnosti

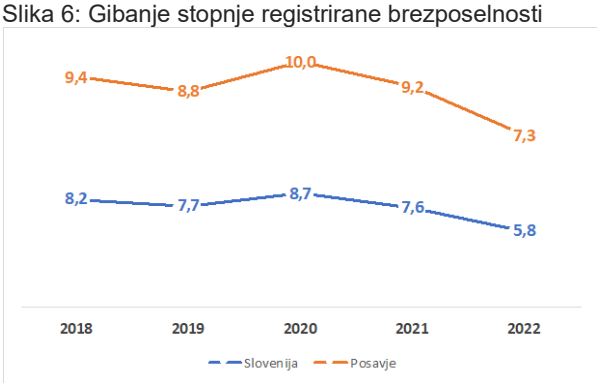

Marec 2023:

2.375 registriranih BO:
156 manj kot jan. 2023
1.222 moških, 1.153 žensk
458 mladih 15–29 let
735 starih 55 let ali več
898 z OŠ ali manj
1.412 trajanje 12 mesecev in več, od tega
890 trajanje 3 leta in več

Vir: ZRSZ

3.6 Družbeni razvoj

3.6.1 Kakovost življenja

Slika 7: Kazalniki kakovosti življenja 2018–2020

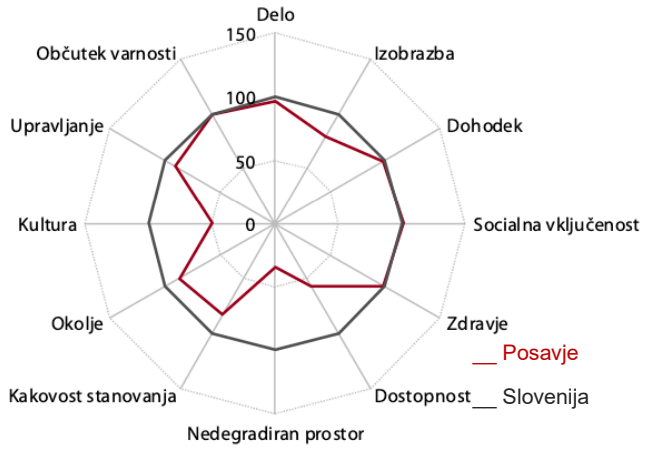

Glede na kazalnike kakovosti življenja je območje primerljivo s slovenskim povprečjem na področjih zdravja, dohodka, socialne vključenosti, dela in občutka varnosti.

Slabši položaj dosega na področju nedegradiranega prostora, kulture, dostopnosti, izobrazbe, okolja.

Vir: Cilji regionalne politike Slovenije v obdobju 2021–2027; UMAR, 2020

Preglednica 8: Izbrani kazalniki družbenega razvoja

Občina	% otrok vključenih v vrtec (2021)	Št. uporabnikov pomoči na domu (2021)	Povprečna velikost stanovanja, m^2 (2021)	Št. društev (2022)	Št. društev na 1000 prebivalcev (2022)
Bistrica ob Sotli	83,9	19	81,0	15	11
Brežice	80,0	165	87,2	318	13
Kostanjevica na Krki	86,7	31	87,5	35	14
Krško	80,2	280	83,7	349	13
Radeče	75,9	43	78,5	58	14
Sevnica	81,9	212	83,5	179	10
Območje LAS	80,4	750	84,6	954	
Slovenija	81,3	12.921	83,3	23.421	

Vir: SURS, Inštitut za socialno varstvo, NIJZ

3.6.2 Vzgoja in izobraževanje

Izobrazbena struktura prebivalstva v regiji se izboljšuje, vendar kljub temu ostaja pod slovenskim povprečjem. Največji je delež oseb s srednješolsko izobrazbo (19.291 oz. 59 %), višje- ali visokošolsko izobrazbo jih ima 10.364 oz. 31 %, osnovnošolsko izobrazbo ali manj pa 3.334 oz. 10 % (SURS, 2022). Na območju je razmeroma dobro razvita ponudba programov vseživljenjskega učenja, ki jo zagotavljajo različne organizacije, pogosto tudi v okviru različnih projektov. Z vidika potreb trajnostnega in digitalnega prehoda bo treba pri delovno aktivnih naprej krepiti kompetence.

Izobraževalna mreža je dobro razvita. V šolskem letu 2021/22 je na območju LAS delovalo 37 vrtcev, 31 osnovnih šol, dve s prilagojenim programom v Krškem in Sevnici; štiri glasbene šole. Srednješolski programi so razviti v središčih v Krškem, Brežicah in Sevnici in obsegajo srednje poklicno in strokovno ter splošno izobraževanje. Programe terciarnega izobraževanja ponujajo Višja strokovna šola Brežice, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru in Fakulteta za energetiko Univerze v Mariboru. Izobraževanje odraslih izvaja Ljudska univerza Krško.

3.6.3 Zdravje in socialni položaj

Po podatkih NIJZ (Zdravje v občini, 2023) zdravje Posavcev na nekaterih področjih odstopa od slovenskega povprečja, tako navzgor kot navzdol. Navajamo nekaj primerov: v regiji je boljše sodelovanje pri odločitvah v skupnosti, razširjenosti pomoči na domu, presejanosti v programu Dora idr. Slabši so kazalniki glede deleža čezmerno prehranjenih otrok, prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji, odzivnosti v programu Svit, številu dni bolniške odsotnosti, zlomov kolka pri starejših ter umrljivosti zaradi raka in samomora. Na delavnicah za pripravo SLR je bilo izpostavljeno slabšanje duševnega zdravja in dolgotrajno čakanje na pomoč.

Dostopnost zdravstvenih storitev je slabša zunaj urbanih središč, še zlasti za starejše prebivalce, ki nimajo znanja za uporabo sodobnih digitalnih orodij in so slabše mobilni. Za celotno območje je izražena potreba po oskrbi kronično bolnih in hospic oskrbi.

Socialni položaj prebivalcev Posavja, merjen s stopnjo tveganja revščine, kaže, da je bila ta nižja od slovenskega povprečja do leta 2021, ko se je povzpela (14,1 %) nad povprečje (11,7 %), v letu 2022 pa sta bili enaki (12,1 %). Na območju je 8000 oseb, ki živijo pod pragom tveganja revščine, 1000 oseb je resno materialno prikrajšanih.

V letu 2022 je bila stopnja socialne izključenosti 13,5 % (SI = 14,2 %), tveganju socialne izključenosti je bilo izpostavljenih 10.000 oseb.

Z vidika socialnega položaja in socialnega vključevanja smo na delavnicah zaznali skupine, ki jim velja s strategijo nameniti posebno pozornost:

Mladi: Pri mladih so opazne večje potrebe po krepitvi duševnega zdravja, boljšem vključevanju v delo skupnosti, prevzemanju pobude za delovanje na interesnih področjih, krepitvi priložnosti za zaposlovanje v domačem okolju. Odliv mladih v druge regije slabša socialni kapital območja. Na območju LAS Posavje deluje več javnih organizacij, ki se ukvarjajo pretežno z mladimi: Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice, Kulturno turistični rekreacijski center Radeče, Zavod za mladino in šport Krško, Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Sevnica, in nevladnih organizacij, kot so Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli, Mladinsko društvo Kostanjevica na Krki, Zavod Lija media, Zavod Veles, društva študentov, društva podeželske mladine ...

Starejši: Staranje prebivalstva je globalni trend, ki vpliva na vsa področja gospodarskega in družbeno-socialnega življenja. V letu 2022 je bilo v regiji Posavje skupno 16.809 oseb starejših od 65 let (SURS). Območje ima relativno dobro vzpostavljene programe socialnega varstva. Izvajajo jih javne (državne ali občinske) in nevladne organizacije. Tu deluje pet domov za starejše občane, štirje varstveno-delovni centri, center za socialno delo s tremi enotami v Brežicah, Krškem in Sevnici. Za pomoč na domu skrbijo centri za socialno delo. V letu 2021 je bilo v regiji 750 uporabnikov pomoči na domu (Inštitut za socialno varstvo), opazen je trend naraščanja potreb po teh storitvah.

Na voljo je pomoč starejšim v obliki brezplačnih prevozov (Zavod Sopotniki) v enotah Brežice, Krško in Sevnica. V Radečah je organiziran prevoz za starejše v okviru ZD Radeče s pomočjo projekta, ki ga je financiral LAS Posavje. V okviru krepitve medgeneracijskega sodelovanja in zagotavljanja dolgotrajne oskrbe se kaže potreba po novih storitvah, še zlasti za starejše, ki živijo v odročnejših podeželskih krajih.

Druge ranljive skupine: V anketi in na delavnicah za pripravo SLR je bila izražena potreba po nadaljnjem razvoju možnosti za socialno in delovno vključevanje ranljivih skupin, invalidnih

oseb, oseb z raznolikimi sposobnostmi, kroničnih bolnikov, materialno prikrajšanih, priseljencev, žensk v aktivni dobi (stres, obremenjenost).

Med prepoznanimi izzivi je pomanjkanje formalnih in neformalnih oskrbovancev ranljivih skupin, premalo je priložnosti za dejansko vključevanje ranljivih skupin v družbo in delo, še vedno je prenizka družbena odgovornost podjetij in lokalnih skupnosti. Krepi se tudi potreba po boljši integraciji priseljenih oseb in njihovih družin.

3.6.7 Dostopnost drugih storitev

Z vidika vrste in dostopnosti storitev se povečuje razlika med urbanimi središči in podeželjem, kjer se posamezne storitve krčijo (krajšanje odpiralnega časa, ukinjanje storitev (bankomati, pošte, trgovine, obrtne storitve)).

Med potrebami je izpostavljeno ohranjanje oz. povečanje dostopnosti storitev, povezanih z vzdrževalnimi deli, prevozi, podporo pri uporabi digitalnih tehnologij in storitev. Na podeželju je skromnejša tudi raznolikost prostočasnih, kulturnih, športnih in izobraževalnih vsebin.

Za razvoj podeželja LAS Posavje je prav tako ključnega pomena digitalna povezanost, na nekaterih območjih je dostopnost zmogljivega širokopasovnega omrežja še vedno težava.

Na področju zaščite in reševanja je prepoznan primanjkljaj v organiziranju in opremi, zlasti na ravni prostovoljnih gasilskih društev, kar je še posebej pomembno zaradi naraščajočih posledic podnebnih sprememb.

Čeprav je regija med vodilnimi pri proizvodnji energije, je oskrba z električno energijo ponekod nezanesljiva.

Na območju deluje skoraj 1000 društev, ki vsako na svojem področju pomembno prispevajo h kohezivnosti skupnosti, dostopnosti storitev in raznolikosti vsebin tako v mestih kot na podeželju (humanitarne, športne, kulturne, izobraževalne organizacije, prostovoljna gasilska društva, naravovarstvene, socialno-varstvene organizacije idr.).

Na različnih področjih je bilo leta 2023 dejavnih 13 socialnih podjetij (Evidenca socialnih podjetij, MGTŠ), ki predstavljajo potencial za razvoj družbenih inovacij tako z vidika okoljske kot družbene trajnosti.

4. ANALIZA RAZVOJNIH POTREB IN POTENCIALA OBMOČJA LAS, VKLJUČNO Z ANALIZO PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI

4.1 SWOT- analiza

Analiza SWOT je bila izdelana na podlagi analize sekundarnih virov, rezultatov ankete in delavnic z deležniki.

PREDNOSTI	SLABOSTI
Lega in prometna povezanost (AC, železnica) na evropskih koridorjih; Razvoj kolesarskega omrežja; Ohranjeni naravni viri (gozd/les, vodni viri); Raznolika kulturna krajina, območja varovane narave, del območja LAS v biosfernem območju Kozjansko in Obsotelje; Raznolika in bogata snovna in nesnovna kulturna dediščina; uspešni primeri revitalizacije; Ugodne podnebne razmere za kmetijsko dejavnost; Razvit energetski sektor, industrija, tehniška znanja; Prakse in pobude za krepitev trajnostnega prehoda (krožno, nizkoogljično, pametno gospodarstvo); Lokalni ponudniki s kakovostnimi proizvodi in storitvami; Vzpostavljene lokalne tržnice; Vzpostavljena vodilna destinacija Čatež in Posavje ter organizirana promocija; Delujoče podporno okolje za podjetništvo; Dobra pokritost z gospodarskimi javnimi službami; Dobro razvita vzgojno-izobraževalna mreža, ponudba programov srednjega in terciarnega izobraževanja ter vseživljenjskega učenja; Posamezne vitalnejše skupnosti (Krško, Kostanjevica na Krki); Varne in socialno povezane skupnosti, pripravljenost za sodelovanje; Razvejana društvena dejavnost; Aktivne mladinske organizacije;	Slabša prometna povezanost podeželja z urbanimi središči; Slaba frekventnost javnega potniškega prometa; Razmeroma velike dnevne delovne migracije; Večja območja degradiranih površin in visoki stroški prenove; Opuščanje kmetovanja in zaraščanje površin; Težavno upravljanje gozdov zaradi velike posestne razdrobljenosti in nepripravljenosti lastnikov za sodelovanje; Pomanjkljivo razvita interpretacija kulturne dediščine, vključno z uporabo novih tehnologij; Pomanjkljiva odpornost območja proti podnebnim spremembam (lokalne skupnosti, prebivalstvo, gospodarski subjekti, enote zaščite in reševanja); Nezadostna organiziranost za prodajo lokalnih produktov (manjši ponudniki); Slabša prepoznavnost kakovostnih produktov; Premalo storitev kmetijskega svetovanja; Slabše razvita turistična infrastruktura (kolesarske poti in spremljajoča infrastruktura, prenočitvene zmogljivosti, storitve); Nezadostna stalnost turistične ponudbe; Neizkoriščeni potenciali za razvoj trajnostnih turističnih produktov in doživetij; Pomanjkanje usposobljenih kadrov za različne poklice oz. dejavnosti; Razlike v kakovosti življenja v mestu in na podeželju; Slabša dostopnost storitev na podeželju (oskrbne storitve, dejavnosti za prosti čas, dostopnost javnih storitev, kulturne ponudbe); Pomanjkanje programov in storitev za ranljivejše skupine prebivalcev;

	Negativni naravni prirast; Nezdrav življenjski slog; Izdelanih veliko strategij in težavnost usklajevanja; Slabše medsektorsko in medobčinsko povezovanje; Šibka usposobljenost deležnikov za pridobivanje javnih sredstev;
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
Obmejna lega, bližina Zagreba in Ljubljane – prodajni trgi za lokalne produkte in turizem; Izgradnja 3. razvojne osi; Naraščanje povpraševanja po kakovostnih lokalnih proizvodih; Krepitev lokalne samooskrbe, razvoj kakovosti in prepoznavnosti lokalnih proizvodov; Spodbujanje skupnih naložb in sodelovanja; Spodbujanje prenosa novih znanj v prakso, krepitev bio- in krožnega gospodarstva; Razpoložljivost sredstev za zeleni in digitalni prehod, iskanje sinergij z drugimi razvojnimi instrumenti; Nacionalna usmeritev v zelene, butične, avtentične trajnostne turistične produkte; Krepitev ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti mladih in drugih nosilcev podjetniških idej na podlagi lokalnih potencialov in novih poslovnih modelov; Razvoj koncepta pametnih vasi oz. digitalnih rešitev za razvoj podeželskih skupnosti (npr. e-storitve in mobilnost); Uporaba praznih prostorov na podeželju za nove vsebine, storitve; Spodbujanje zdravega življenjskega sloga; Krepitev aktivnega državljanstva in družbenih inovacij; Spodbujanje skupnostnih storitev in medgeneracijskega sodelovanja; Krepitev odpornosti proti podnebnim spremembam; Aktiviranje priložnosti območij Natura 2000 za sonaravni razvoj; Promocija trajnostnih praks; Revitalizacija opuščenih površin;	Krepitev pogostosti in intenzivnosti naravnih nesreč zaradi podnebnih sprememb; Izguba tradicionalne krajine in biodiverzitete zaradi opuščanja kmetovanja ali nadomeščanja z intenzivnim kmetovanjem in zaraščanja zemljišč; Nenadzorovan obisk območij varovane narave; Selitev mladih in izobraženih kadrov z območja in hitro staranje prebivalstva; Nadaljnje slabšanje socialnega položaja najbolj ranljivih skupin; Nadaljnje slabšanje dostopnosti zdravstvenih storitev; Nezmožnost zagotavljanja virov za izvedbo večjih naložb; Prevladujoč ozek lokalni interes pred skupnim, centralizacija; Negativni vpliv nacionalnih politik na lokalno raven; Drugi globalni vplivi (varnostna tveganja, konflikti);

4.2 Potrebe in potencial območja

4.2.1 Potrebe območja LAS

Na podlagi analize stanja in analize SWOT ter ob upoštevanju vsebinskih in tudi finančnih okvirov izvajanja CLLD ter interesov in kapacitet nosilcev projektov so bile prepoznane naslednje **potrebe območja LAS:**

Potreba 1: Krepitev trajnostnega kmetijstva in gozdarstva

Na področju kmetijstva in gozdarstva se zlasti manjše kmetije soočajo z izzivom doseganja ekonomičnosti proizvodnje, potrebami po uvajanju bolj trajnostnih kmetijskih praks, uporabi novih tehnologij, skupnem zagotavljanju namakanja, razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, diverzifikaciji v nekmetijske dejavnosti, pri organiziranju trženja, vključevanju lokalno pridelane hrane v ponudbo trajnostnega turizma idr.

Ohranjanje in razvoj kmetij je ključna potreba območja. Primerjava podatkov SURS iz let 2020 in 2010 kaže, da se je površina KZU zmanjšala za 3,7 %, število KMG pa za 8,5 %. Najbolj so se površine zmanjšale v občini Kostanjevica ob Krki (–14,5 %), število KMG pa je najbolj upadlo v občini Radeče (–18,8 %). V istem obdobju se je na območju LAS delež nerodovitnih zemljišč povečal za 15 %.

Na področju gozdarstva se kaže potreba po zagotavljanju učinkovitih in uspešnih pristopov za spodbujanje manjših lastnikov k upravljanju gozdov.

V okviru SLR želimo predvsem nasloviti izražen skupni interes in potrebo po krepitvi sodelovanja med proizvajalci območja (kmeti, nosilci dopolnilnih dejavnosti, lokalne skupnosti ter drugi sektorji), vnosu potrebnih znanj za trajnostni razvoj in vzpostavljanju inovativnih skupnih storitev in produktov, ki bodo nosilcem dejavnosti omogočali nadaljnji razvoj in stabilnejša delovna mesta oz. zaposlitve. S tovrstnim pristopom v območju LAS prepoznavamo dodano vrednost za razvoj lokalnega območja zlasti na področju krepitve socialnega kapitala (mreženje, znanje, krepitev zaupanja in sodelovanja) in skupnega interesa deležnikov (proizvajalci, lokalne skupnosti, javni zavodi, prebivalci).

Potreba 2: Razvoj trajnostnega turizma

Turizem je neenakomerno razvit, večino prihodov in prenočitev ustvari občina Brežice z osrednjim produktom Terme Čatež. Trend rasti zaznavajo tudi druge občine in trajnostni turizem je razvojna priložnost celotnega območja vodilne destinacije. Glavne potrebe so v nadaljnjem povezovanju ponudnikov različnih sektorjev (gostinstvo, kmetijstvo, kulturna dediščina, narava) za razvoj kakovostnih butičnih in avtentičnih doživetij, ki bodo dostopni tudi izven glavne sezone ter v razvoju skupne turistične infrastrukture (urejanje kolesarskih in pohodniških poti, interpretacijskih točk v naravi, ponudbe ob/na vodi idr.).

Potreba 3: Zagotavljanje kompetenc za lokalno gospodarstvo in razvoj delovnih mest

Območje LAS se sooča tako z globalnimi kot lokalnimi gospodarskimi izzivi konkurenčnosti in zelenega prehoda. V zadnjih letih se kot ključna težava pojavlja pomanjkanje usposobljenih kadrov na več področjih. Na delavnicah so deležniki izpostavili potrebo po nadaljnjem povezovanju z izobraževalnim sistemom pri promociji poklicev, odkrivanju talentov, razvoju vsebin in priložnosti za praktično sodelovanje s podjetji.

Kaže se tudi potreba po krepitvi podpore mladim podjetnikom začetnikom in kmetom, tako pri prepoznavanju in razvoju podjetniških idej in diverzifikaciji v nekmetijske dejavnosti na

podeželju, vključno z družbenimi inovacijami, kot pri dostopanju do finančne podpore in mentorstva tudi v času poslovanja in rasti. Čeprav je podporno okolje razmeroma dobro vzpostavljeno, ne doseže vseh skupin (mladih, podjetnikov zunaj urbanih središč).

Skupni izzivi lokalnih gospodarskih sektorjev so povezani s trajnostnim prehodom in digitalizacijo, še posebno manjših podjetij, treba je krepiti prenos znanja in sodelovanja med raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami ter lokalnimi proizvajalci in ponudniki za razvoj inovacij (npr. v proizvodnji hrane, pri snovanju novih storitev, vodenju procesov, povečanju učinkovite rabe energije, uporabi digitalnih rešitev idr.).

Potreba 4: Krepitev oskrbe z lokalno pridelano hrano

Na delavnicah je bilo ugotovljeno, da je na območju sicer precej proizvajalcev s tržnimi presežki, ni pa še izdelane analize o tem. Še naprej se kaže potreba po povezovanju proizvajalcev, krepitvi prepoznavnosti in dostopnosti lokalnih produktov, organiziranju prodajnih poti, še zlasti na bližnje trge z večjo kupno močjo.

Potreba je tudi po vključevanju malih pridelovalcev hrane v nove grozde, v izvedbo naložb v skupne zmogljivosti za zbiranje, skladiščenje in pripravo hrane za samooskrbo lokalnih skupnosti, za zagotavljanje logistike. Nadaljnja podpora je nujna tudi pri spodbujanju javnih ustanov in drugih subjektov (npr. gostincev, večjih obratov) za nabavo lokalno pridelane hrane.

Tudi na tem področju bo treba rešitve in modele snovati z uporabo digitalnih rešitev.

Potreba 5: Ohranjanje narave, kulturne krajine in kulturne dediščine

Narava, kulturna krajina in kulturna dediščina predstavljajo največji razvojni potencial območja in so bistvene za tukajšnjo kakovost življenja. Ohranjanje narave je ključna potreba zlasti na zavarovanih območjih, da se prepreči razraščanje tujerodnih invazivnih vrst, krepi renaturacija in širijo dobre prakse upravljanja varovanih območij, upravljanja obiska in informiranja. Predvsem gre za Kozjanski park, biosferno območje Kozjansko in Obsotelje, ekološko pomembna območja (EPO) in druga varovana območja Natura 2000. Ključnega pomena je v aktivnosti vključevati lokalno prebivalstvo vseh starostnih skupin in krepiti priložnosti za trajnostni razvoj.

Izjemna snovna in nesnovna kulturna dediščina je pomembna za krepitev identitete območja. Čeprav je precej objektov kulturne dediščine razmeroma dobro vzdrževanih, prenovljenih in v uporabi (muzejske dejavnosti, galerije, gradovi ipd.), pa so še premalo prepoznani in obiskani. Področje arheoloških najdišč, ki so prav tako potencial za razvoj turizma, je na več lokacijah še treba raziskati.

V celoti pa obstaja potreba po nadgradnji interpretacije naravne in kulturne dediščine, da bi jo tako bolj približali domači javnosti in obiskovalcem. Pri tem bo pomembna uporaba sodobnih digitalnih tehnologij tako za enostavnejši dostop do informacij kot za interpretacijo in krepitev interakcij z obiskovalci.

Potreba 6: Varovanje okolja, lokalnih virov in krepitev odpornosti proti podnebnim spremembam

Učinki podnebnih sprememb so čedalje bolj opazni tudi na območju LAS v različnih sektorjih, prav tako je mogoče pričakovati vpliv na zdravje ljudi. Potreba se kaže tako z vidika krepitve odpornosti v kmetijstvu in gozdarstvu kot blaženja vpliva podnebnih sprememb z uvajanjem bolj trajnostnih, nizkoogljičnih praks (krepitev krožnih pristopov in inovativne uporabe lokalnih virov), trajnostne mobilnosti, uporabe obnovljivih virov energije, učinkovitejše rabe energije ipd.

Za povečanje odpornosti območja bo treba povezati vse sektorje (gospodarski, javni, civilni) in znanja ter ustrezne rešitve uvajati na vsa področja delovanja.

Potreba območja LAS pa je tudi v prilagajanju na podnebne spremembe, še zlasti s krepitvijo usposobljenosti in opremljenosti služb za zaščito in reševanje ter ozaveščanjem prebivalstva o preventivi in ukrepanju v primeru naravnih nesreč.

Potreba 7: Razvoj storitev na podeželju in povezanosti z urbanimi središči

Ob zmanjševanju vitalnosti podeželskih območij se povečuje potreba po razvoju manjkajočih ali slabo dostopnih storitev za zagotavljanje ustrezne kakovosti življenja (npr. storitve varstva otrok, oskrbe, storitve popravil in vzdrževalnih del, dostopnost socialnih in zdravstvenih storitev, kulturnih, športnih in drugih vsebin, lokalnih prevozov). Ker je ključni izziv ohranjanje trajnosti storitev, bo treba iskati nove poslovne modele in uporabo digitalnih tehnologij, pri tem pa poskrbeti, da bodo uporabniki pridobili ustrezne veščine za naročanje oz. uporabo storitev.

Potreba 8: Skrb za ranljivejše skupine prebivalstva in medgeneracijsko sodelovanje

Čeprav je za območje značilna relativno visoka kohezivnost, obstajajo ranljive skupine, ki tvegajo izključenost oz. je njihov položaj slabši (npr. starejši, mladi, ženske, osebe z raznolikimi sposobnostmi, osebe z nižjimi dohodki). Povečati je treba dostop do informacij o ponudbi storitev, razviti programe za aktivacijo ranljivih skupin, medgeneracijsko sodelovanje, dvigniti raven uporabe pomoči na domu, povezati formalne in neformalne storitve, razviti sistem samopomoči za oskrbovanje kroničnih bolnikov, vključno s hospic oskrbo.

Potreba 9: Krepitev zdravega življenjskega sloga

Ob zagotavljanju boljše dostopnosti zdravstvenih storitev je ključnega pomena preventivno delo, saj številni kazalniki zdravja za Posavje kažejo slabšo sliko od povprečja Slovenije. Potrebno je sodelovanje javnega in civilnega sektorja ter organiziranje aktivnosti ozaveščanja, tudi o sodobnih oblikah zasvojenosti, ter krepitev duševnega zdravja vseh generacij.

Potreba 10: Skrb za privlačnost javnih prostorov in površin

Tako na podeželju kot urbanih območjih je mogoče najti javne površine in objekte, ki so razvrednoteni in predstavljajo neizkoriščen potencial za razvoj storitev in večjo kakovost življenja ter aktiviranje različnih formalnih ali neformalnih interesnih skupin.

Potreba 11: Krepitev usposobljenosti za partnersko povezovanje in sodelovanje

Krepitev aktivnega državljanstva in razvoj prostovoljstva je skupna potreba območja. Izzivi območja LAS zahtevajo spremembe v upravljanju lokalnega razvoja, boljše povezovanje virov, znanja in ustvarjanje sinergij med območji, programi in ukrepi. Bistveno je, da se lokalni akterji aktivno vključijo v razprave, iskanje rešitev in njihovo uresničitev. Pri tem velja ustrezno izkoristiti tudi prednosti uporabe digitalnih rešitev in prenosa dobrih praks od drugod.

4.3.2 Potencial območja LAS Posavje

V anketi in na razvojnih delavnicah so udeleženci opredelili ključne potenciale območja, ki smo jih združili v naslednja področja:

Naravne danosti za razvoj kmetijstva, gozdarstva in lokalne oskrbe s hrano

Naravne danosti za razvoj kmetijstva na območju LAS so ugodne, kmetijstvo ima v strukturi bruto dodane vrednosti v primerjavi s Slovenijo nadpovprečen delež. Med ključnimi panogami,

ob živinoreji, so sadjarstvo in vinogradništvo, poljedelstvo, povečuje se zelenjadarstvo. Potencial območja je v gozdu oziroma lesu, vodah.

Ohranjanje kmetijske dejavnosti in oskrbe z varno lokalno pridelano hrano je strateškega pomena za razvoj območja, prav tako pa prispeva k poseljenosti in vzdrževanju kulturne krajine. Obstaja potencial za predelavo in razvoj drugih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, zlasti na manjših kmetijah, ki jih je največ (36 % ima 2 do 5 ha KZU, medtem ko je KMG s 5 do 10 ha 21 %, več kot 10 ha pa ima 12 % KMG).

Napredek je bil narejen pri oskrbi javnih ustanov z lokalnimi proizvodi in vzpostavitvi lokalnih tržnic. Potencial kmetijstva lahko povečamo s povezovanjem pridelovalcev – na področju prenosa znanja, skupnih naložb v opremo, uvajanja trajnostnih kmetijskih praks, pozicioniranja in trženja tako lokalno (tudi skozi turizem – vinarstvo, lokalni produkti) kot v bližnjih središčih (Zagreb, Ljubljana).

Narava in kulturna dediščina ter trajnostni turizem

Izjemna narava, biotska raznovrstnost in kulturna dediščina skupaj s kulturno krajino oblikujejo identiteto območja LAS Posavje, hkrati pa predstavljajo osrednji potencial za razvoj trajnostnega turizma, zlasti zelenih, avtentičnih in butičnih doživetij.

Del območja LAS spada v UNESCO biosferno območje Kozjansko in Obsotelje, ponekod je precejšen delež območja vključen v omrežje Natura 2000. Krakovski gozd je med najpomembnejšimi slovenskimi mokrišči. Poplavlja ga reka Krka in je edini slovenski pragozdni ostanek ter največji nižinski poplavni gozd v Sloveniji. Ob robu južnega dela poteka Resslova pot, poimenovana po gozdarju in izumitelju ladijskega vijaka Josefu Resslu, ki je novo tehnično napravo preizkušal na Krki.

Dediščina Posavja je izjemno bogata, saj kulturni ostanki segajo daleč nazaj, v 5. tisočletje pred našim štetjem (neolitik) oz. celo 50.000 let (paleolitik) v preteklost (Ajdovska jama). Poznorimski ostanki so na ogled v okviru Ajdovskega gradca. Območje je znano po srednjeveških gradovih, poseben je tudi cistercijanski samostan v Kostanjevici na Krki, v katerem domuje Galerija Božidar Jakac. Zanimivi sta dediščina kmetov, flosarjev in drugih poklicev ter tehniška dediščina. Privlačna nesnovna dediščina skriva potencial za razvoj doživetij in novih produktov.

Na delavnicah so udeleženci kot ključno prednost prepoznali, da obisk območja ni množičen in da je smiselno graditi na večanju dodane vrednosti in doživetjih za manjše skupine oz. individualne goste.

Podporne mreže in institucije

LAS Posavje 2021–2027 je pogodbeno partnerstvo, ki se je utrdilo na rezultatih dveh predhodnih programskih obdobij na istem območju. Sodelovanje različnih sektorjev ni novost, z izvajanjem pristopa LEADER/CLLD se odpirajo možnosti za krepitev in povezovanje lokalnih akterjev. Na območju sta razmeroma dobro razvita podporno okolje in mreža institucij, ki zagotavljajo strokovno podporo na različnih področjih (gospodarstvo, obrtne dejavnosti, kmetijstvo in gozdarstvo, podjetništvo, varovanje narave in kulturne dediščine, lokalni in regionalni razvoj, razvoj nevladnih organizacij ...). Na različnih področjih (kultura, šport, humanitarne dejavnosti, socialni razvoj, zaščita in reševanje idr.) je dokaj dobro organiziran tudi civilnodružbeni sektor.

Znanje in podjetniški potencial

V povezavi z gospodarskim razvojem in koriščenjem naravnih danosti so se na območju razvila tudi nekatera specialna znanja (kovinarstvo, energetika, papirna industrija, kmetijstvo, gozdarstvo, tradicionalne obrti idr.).

S prisotnostjo srednješolskih, višje- in visokošolskih institucij ter ponudnikov programov vseživljenjskega učenja se krepi potencial za razvoj novih kompetenc, zlasti v luči potreb, povezanih z zelenim prehodom, podnebnimi spremembami in digitalizacijo.

V preteklem obdobju je bilo s podporo treh skladov na območju LAS ustvarjenih kar 26 delovnih mest, kar vsekakor potrjuje potencial za razvoj podjetništva in zaposlovanja.

Povezana skupnost

Za območje LAS sta značilna razmeroma dobra socialna vključenost in občutek varnosti, ki sta po izbranih kazalnikih življenja primerljiva s slovenskim povprečjem (UMAR). Območje je nad slovenskim povprečjem po deležu pomoči na domu za starejše od 65 let.

Potencial za nadaljnjo krepitev družbenega tkiva predstavljajo tako javne kot nevladne organizacije, vzpostavljeni medgeneracijski centri, uvedene so že nekatere alternativne rešitve (npr. prevozi za starejše). Na območju danes deluje 13 socialnih podjetij, s potencialom nadaljnjega razvoja in vzpostavljanja novih, učinkovitejših modelov ponujanja storitev.

Posebej je bil izpostavljen potencial mladih in mladinskih organizacij, ki v delovanje partnerstva LAS lahko vnesejo novo energijo in ideje.

Lokacija, proste površine in objekti

Geografska lega in prometna povezanost sta prepoznani kot potencial območja za krepitev področja logistike na eni strani ter za povezovanje s sosednjimi območji na drugi (delovne migracije, turizem).

Na območju je precejšen delež razvrednotenih površin (360 ha), na katerih je mogoče razvijati nove dejavnosti ali jih urediti za druge namene.

Na podeželju je tudi več objektov, ki bi jih lahko uporabili za razvoj skupnostnih storitev ali programov za povečanje kakovosti življenja in dostopnosti storitev.

5. OPIS SLR, NJENIH CILJEV IN UKREPOV, VKLJUČNO Z DOLOČITVIJO MEJNIKOV IN CILJNIH VREDNOSTI KAZALNIKOV

5.1 Opis ciljev in ukrepov SLR, vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov

5.1.1 Cilji SLR

Cilji SLR so skladno z navodili za pripravo SLR identični ciljem skladov, iz katerih bodo podprti.

Cilj SC8 (EKSRP): Spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno s participacijo žensk v kmetovanju, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom.	**Cilj 9.2 (ESRR):** Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti na območjih, ki niso mestna območja.

Dodana vrednost LEADER/CLLD in inovativnost v okviru SLR LAS Posavje

Dodano vrednost LEADER/CLLD v primerjavi z drugimi pristopi LAS Posavje 2021-2027 z izvajanjem SLR dosega kot:

a) **Izboljšan socialni kapital** na območju: Pri izvajanju SLR se krepi interakcije in sodelovanje na več ravneh, znotraj organov LAS, med partnerji LAS, upravičenci LAS ter s sodelovanjem z drugimi območji LAS preko projektov sodelovanja. Preko aktivnosti animacije, skupne izvedbe projektov in preglednega komuniciranja s ciljnimi javnostmi v območju bomo krepili zaupanje tako med člani LAS, projektnimi partnerji kot tudi med širšo javnostjo in deležniki. LAS si bo prizadeval za vključevanje novih lokalnih partnerjev ter prenos dobrih praks in znanj med različnimi sektorji. LAS z izvedbo projektov in animacijo SLR krepi identiteto prostora, prepoznavnost lokalnih produktov in omogoča vključevanje ranljivih skupin.

b) **Izboljšanje lokalnega upravljanja**: LAS Posavje 2021-2027 bo skrbel za pregledne in pravočasne postopke glede izvajanja SLR. Ključnega pomena za dobro upravljanje bo izvajanje dejavnosti animacije in podpora sodelovanju partnerjev iz različnih sektorjev pri pripravi, vodenju in spremljanju projektov. V okviru zmožnosti bo skrbel za zmanjšanje administrativnega bremena upravičencev. LAS Posavje 2021-2027 bo skrbel za prenos znanj in usposabljanje za člane LAS, vodilnega partnerja LAS in lokalne akterje, spodbujal bo interakcijo med formalnimi in neformalnimi mrežami znotraj in izven LAS. Z rednim posodabljanjem spletne strani skrbi za ustrezno informiranost deležnikov. Vidiki dodane vrednosti se, kjer primerno, vključijo v merila za izbor projektov.

c) **Izboljšani rezultati in učinki politik**: LAS Posavje 2021-2027 z vodilnim partnerjem RRA Posavje deluje na način, da s proaktivno animacijo išče sinergije med sektorji in iniciativami v območju, spodbuja inovativnost, prenos dobrih praks in skrbi za kapitalizacijo rezultatov obstoječih projektov. Preko krepitev partnerstev na lokalni ravni gradi sposobnosti za pridobivanje virov za komplementarne naložbe (npr. drugih

intervencij SN SKP, preko dogovora za razvoj regij, čezmejnega in transnacionalnega sodelovanja) in s tem skrbi za odpornost in trajnostni napredek območja LAS.

Inovativnost kot eno izmed načel LEADER ima v LAS Posavje 2021-2027 pomembno mesto pri izvajanju SLR in podprtih projektov. K izzivom in priložnostim območja želimo pristopati inovativno, tako v smislu nadgradnje obstoječih kot razvoja novih produktov in storitev za diverzifikacijo lokalnega gospodarstva in kakovosti življenja, nove kombinacije virov ali povezav in sodelovanja med sektorji, prav tako pa tudi z vidika procesov npr. novi načini animacije in vključevanja skupnosti, nove metode in pristopi upravljanja na lokalni ravni, novi procesi izvajanja produktov in storitev, prenos znanj in tehnologij.

SLR daje prostor inovativnosti v smislu eksperimentiranja in učenja za doseganje boljših praks, odnosov in zaupanja ter sodelovanja v skupnosti.

Inovativnost predstavlja tudi eno od meril za izbor projektov, pri čemer se upoštevajo npr. proizvodne, procesne, trženjske ali organizacijske inovacije v kontekstu območja in stanja LAS Posavje 2021-2027.

5.1.2 Ukrepi SLR in izbira kazalnikov

Ukrep (vpišite)	**Kazalnik (izberite iz spodnjega seznama)**	**Sklad**	**Dosežena vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2025 za EKSRP/31. 12. 2024 za ESRR**	**Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2029**
Ukrep 1: Trajnostno lokalno podjetništvo	R.37 Nova delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejmejo podporo v okviru projektov SKP	EKSRP	0	**1**
	R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podporo na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP	EKSRP	0	**1**
	R.1[PS] Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov.	EKSRP	0	**200**
	R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	EKSRP	0	**1**
	Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji)	ESRR	0	**4**
	Število podprtih lokalnih turističnih prireditev/produktov/storitev/programov/ modelov/publikacij	ESRR	0	**6**
	R.42 Spodbujanje socialne vključenosti: število oseb, zajetih v projekte socialnega vključevanja, ki prejmejo podporo	EKSRP	0	**500**
	R.41 Povezovanje evropskega podeželja: delež podeželskega prebivalstva, ki ima koristi do boljšega dostopa do storitev in infrastrukture zaradi podpore iz SKP	EKSRP	0	**600**

Ukrep 2: Kakovost življenja in socialna vključenost prebivalcev LAS	R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	EKSRP	0	**1**
	R.37 Nova delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejmejo podporo v okviru projektov SKP	EKSRP	0	**1**
	R.1[PS] Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov.	EKSRP	0	**300**
	Število inovativnih partnerstev/programov/mrež za spodbujanje in oblikovanje zdravega in aktivnega življenjskega sloga	ESRR	0	**3**
	Število izvedenih programov/delavnic/prireditev/ dogodkov/usposabljanj/izobraževanj, namenjenih za socialno vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin	ESRR	0	**6**
	Število inovativnih partnerstev/programov za oblikovanje mreže storitev za spodbujanje ukrepov aktivnega staranja in vključevanja drugih ranljivih skupin	ESRR	0	**2**
	Površina prenovljenih/obnovljenih javnih površin za skupno uporabo	ESRR	0	**50 m^2**
	Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji)	ESRR	0	**4**
Ukrep 3: Okoljska trajnost in odpornost proti podnebnim spremembam	R. 27 Okoljska in podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju	EKSRP	0	**3**
	R.37 Nova delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejmejo podporo v okviru projektov SKP	EKSRP	0	**1**
	R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	EKSRP	0	**1**
	Število izobraževanj/usposabljanj/programov/produktov, ki so namenjeni varovanju okolja in zdravja ter ozaveščanju lokalnega prebivalstva za izboljševanje stanja okolja in zdravja	ESRR	0	**4**
	Število podprtih dejavnosti/dogodkov/produktov/objektov, ki so namenjeni varovanju naravne in kulturne dediščine	ESRR	0	**4**
	Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji)	ESRR	0	**4**

Kazalnik R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo. Vrednost 1 zajema Ukrep 1, Ukrep 2 in Ukrep 3.

5.1.3 Opis ukrepov

V nadaljevanju so opisani ukrepi in njihova povezava z opredeljenimi potrebami. Seznam **aktivnosti, predstavljenih po posameznih ključnih področjih, ni dokončen.** Pri opredelitvi vsakega projekta je treba upoštevati, da mora prispevati k vsaj enemu kazalniku ukrepa za

izbrani sklad. Pri pripravi predlogov projektov za sofinanciranje na podlagi SLR in njihovem izvajanju se upoštevajo načela pristopa LEADER.

Ukrepi so oblikovani na način, da območje LAS upošteva vse tri razsežnosti trajnostnega razvoja. Kot horizontalne vsebine podpore se pri vseh ukrepih spodbuja partnersko in medsektorsko povezovanje, inovativnost, razvoj pametnih rešitev, krepitev usposobljenosti, gradnja zaupanja in občutek za skupnost ter druge vidike, ki omogočajo, da območje bolje uporabi lokalne vire in potenciale, poveča socialni kapital in z dobrim upravljanjem doseže boljše rezultate.

Slika 8: Shema intervencijske logike SLR

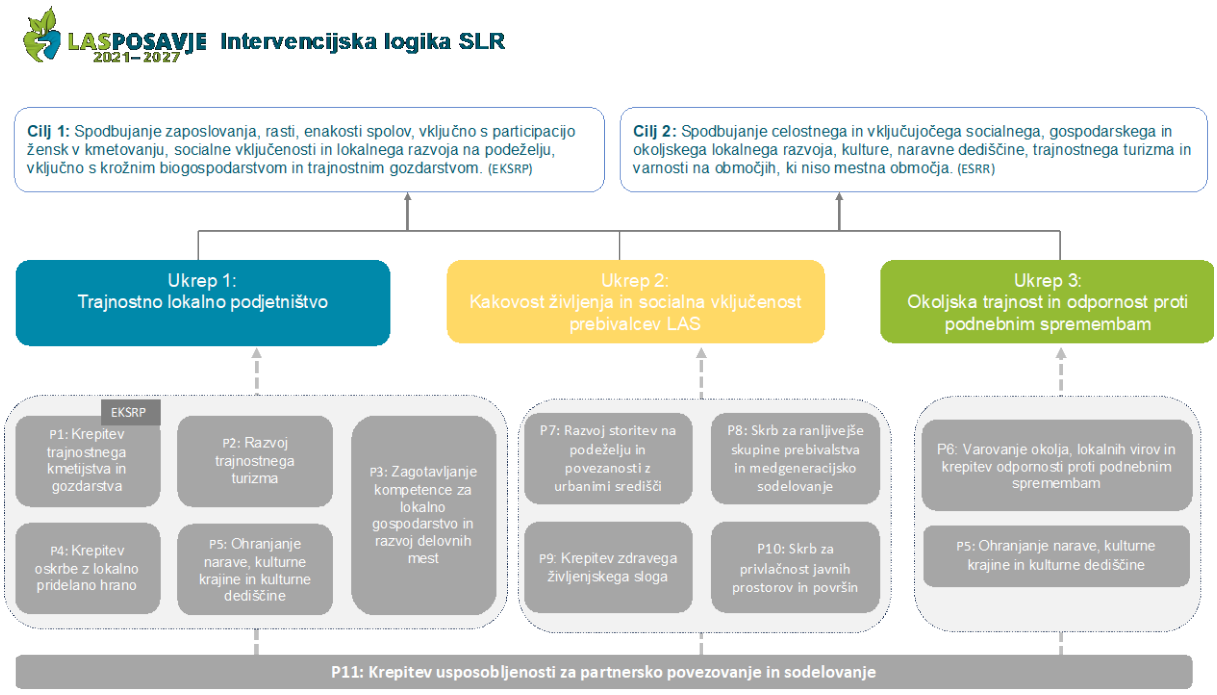

Ukrep 1: Trajnostno lokalno podjetništvo

Cilj ukrepa: Cilj ukrepa je trajnostni gospodarski razvoj območja LAS Posavje s poudarkom na razvoju podjetništva, povezovanja nosilcev dejavnosti različnih sektorjev in izboljšanju kompetenc.

Namen ukrepa: Namen ukrepa je na območju LAS Posavje aktivirati lokalne potenciale za razvoj trajnostnega podjetništva (ustanavljanja novih podjetij in delovnih mest) v obstoječih in novih perspektivnih dejavnostih, s partnerskim povezovanjem in sodelovanjem, spodbujanjem razvoja znanj in inovativnih pristopov, trajnejšo rabo lokalnih virov in uvajanjem digitalnih rešitev.

Med osrednjimi področji podpore je spodbujanje podjetništva, razvoja storitev in produktov, vključno s socialnim podjetništvom in razvojem družbenih inovacij, diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti podeželju, razvoj podjetij na področju biogospodarstva in razvoj trajnostnih zelenih in butičnih turističnih produktov.

V okviru ukrepa se spodbujajo rešitve na področju pametnega prehoda z razvojem digitalnih rešitev pri razvoju in proizvodnji obstoječih ali novih produktov in storitev, trženju, izvedbi aktivnosti za krepitev kompetenc ali organizacijskih procesih.

Potrebe, ki jih ukrep naslavlja: Ukrep naslavlja predvsem potrebe 1, 2, 3, 4, 5 in 11.

Glavna področja: Lokalno podjetništvo in zaposlovanje, trajnostno kmetijstvo, gozdarstvo in diverzifikacija, trajnostni turizem.

Okvirne aktivnosti:

a) Podjetništvo in zaposlovanje

- Usposabljanje kadrov za potrebe lokalnega gospodarstva in zaposlovanje, vključno s področji trajnosti, digitalizacije, lokalnih oskrbnih verig, specialnih strokovnih znanj;
- Podpora start-up iniciativam/ustanavljanju podjetij, vključno z družbenimi inovacijami in socialnim podjetništvom, še zlasti za mlade;
- Obujanje, nadgradnja obstoječih ali razvoj novih produktov in storitev na podlagi tradicionalnih znanj in obrti, v povezavi z lokalnimi surovinami, tudi s povezovanjem s sektorjem kulturnih in kreativnih industrij;
- Razvoj kakovostnih storitev podpornega okolja za razvoj podjetništva (mentorstvo, mreženje, sodelovanje med gospodarskimi subjekti, skupni prostori, digitalizacija, promocija, pozicioniranje produktov, znamčenje);
- Razvoj inovativnih modelov trajnostne lokalne ekonomije (npr. lokalne valute, delitvena ekonomija ...);
- Inovativni pristopi k promociji poklicev za potrebe lokalnega gospodarstva pri otrocih in mladih;
- Programi spodbujanja inovativnosti, ustvarjalnosti in podjetnosti mladih;
- Spodbujanje prenosa strokovnih in podjetniških znanj s starejših na mlajše.

Sklad: EKSRP, ESRR

b) Trajnostno kmetijstvo, gozdarstvo in diverzifikacija

- Podpora povezovanju kmetij in spodbujanju oblik sodelovanja za nova delovna mesta in novo razvita podjetja na podeželju, npr. z razvojem dopolnilnih dejavnosti in diverzifikacijo v nekmetijske dejavnosti, spodbujanjem biogospodarstva;
- Spodbujanje lokalne pridelave in predelave hrane ter organiziranje lokalnih oskrbnih verig predvsem za manjše proizvajalce (šole, mreže avtomatov, oskrba lokalnih gostinskih obratov in trgovin);
- Organiziranje skupnih zmogljivosti za zbiranje, skladiščenje in pripravo hrane za samooskrbo lokalnih skupnosti;
- Krepitev kakovosti in prepoznavnosti lokalnih proizvodov (spodbujanje vključevanja v sheme kakovosti, znamčenje, promocija in znamčenje avtohtonih pasem in sort);
- Promocija lokalnih produktov na bližnjih trgih zunaj območja LAS;
- Prenos znanj in krepitev sodelovanja z raziskovalnimi organizacijami (s področja kmetijstva, digitalizacije), prenos znanj za uporabo novih tehnologij in trajnostnih kmetijskih praks, ekološkega kmetovanja idr.

Vsebine se izvajajo s podporo EKSRP v okviru intervencije LEADER, ker je bil v območju izkazan interes deležnikov, da se s povezovanjem in sodelovanjem več deležnikov iz različnih sektorjev ustvari zadostni potencial za izvedljivost in realizacijo rešitev ter njihovo trajnost, s tem pa tudi dodano vrednost za območje LAS.

Sklad: EKSRP

c) Trajnostni turizem

- Razvoj inovativnih, zelenih, avtentičnih in butičnih turističnih produktov/doživetij, povezanih z naravno in kulturno dediščino območja (npr. tradicionalne obrti, lokalni produkti, območja zavarovane narave, arheološka najdišča, gradovi, samostani, outdoor, kulinarika, vino, kultura), zlasti za manjše skupine in individualne goste;
- Podpora vzpostavljanju, nadgradnji in promociji tematskih, pohodniških, kolesarskih in drugih povezovalnih produktov območja (npr. vključevanje novih ponudnikov in vsebin, urejanje zbirk, razvoj doživetij, dogodkov) in razvoju modelov za trajnostno delovanje;
- Razvoj novih programov in ponudb na podlagi snovne in nesnovne kulturne dediščine območja, vključno s predhodnim raziskovalno-analitičnim delom ter usposabljanjem, spoznavanjem dobrih praks (tudi zunaj območja LAS) in razvojem sodobnih oblik interpretacije;
- Manjše ureditve turistične infrastrukture (poti, vstopne točke, javna stranišča ...)
- Spodbujanje turističnih ponudnikov za vključevanje v zeleno shemo slovenskega turizma in razvoj nastanitvenih zmogljivosti (npr. razpršeni hotel);
- Krepitev kompetenc za večjo kakovost turističnih storitev, razumevanje trajnosti in povezovanje;
- Usposabljanje regionalnih turističnih vodnikov;
- Skupne promocijske aktivnosti (tudi zunaj območja LAS) in razvoj digitalnih vsebin in orodij;
- Razvoj alternativnih oblik trajnostne mobilnosti za namene razvoja turizma;
- Spodbujanje nastajanja novih podjetij in delovnih mest na podeželju v povezavi s turizmom;
- Razvoj novih poslovnih modelov sodelovanja.

Sklad: ESRR, EKSRP

Potencialni upravičenci: pravne osebe javnega in zasebnega prava, podjetniki posamezniki, lokalne akcijske skupine (LAS); npr. kmetije, lokalna podjetja, izobraževalne institucije, nevladne organizacije, lokalne skupnosti, javni zavodi.

Nosilci kmetijskih dejavnosti niso upravičeni do podpore iz ESRR.

Kazalniki:

EKSRP	**ESRR**
R.37 Nova delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejmejo podporo v okviru projektov SKP	Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji)
R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podporo na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP	Število podprtih lokalnih turističnih prireditev/produktov/storitev/programov/ modelov/publikacij
R.1[PS] Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov.	

R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	

Ukrep 2: Kakovost življenja in socialna vključenost prebivalcev LAS

Cilj ukrepa: Cilj ukrepa je povečanje kakovosti življenja in večja socialna vključenost prebivalcev območja LAS.
Namen ukrepa: Z ukrepom želimo na območju LAS s partnerskim sodelovanjem različnih sektorjev nadgraditi ponudbo storitev in programov za večjo kakovost življenja vseh skupin in generacij prebivalcev, povečati socialno vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin (invalidi, osebe z raznolikimi zmožnosti, migranti, ženske) in razvijati občutek za skupnost. Pomemben vidik je v povezovanju urbanih središč in podeželja za povečanje dostopnosti in kakovosti storitev tudi z razvojem pametnih rešitev za boljšo izrabo obstoječih zmogljivosti, večjo vključenost in usposobljenost ciljnih skupnih za uporabo digitalnih storitev, približanje dostopnosti informacij in zmožnosti za lokalno izmenjavo virov idr.

Potrebe, ki jih ukrep naslavlja: Ukrep naslavlja predvsem potrebe 7, 8, 9, 10, 11.

Glavna področja/teme: Kakovost in dostopnost storitev, skrb za ranljive skupine, zdravje in življenjski slog, skupne površine in prostori.

Okvirne aktivnosti:

a) Kakovost in dostopnost storitev

- Razvoj vsebin in aktivnosti za otroke in mlade, še zlasti za preživljanje časa na prostem in v naravi, vključno z manjšimi investicijami v ureditev infrastrukture;
- Urejanje rekreativnih površin in objektov (otroška igrišča, površine ob vodi, druge površine, fitnes na prostem ...);
- Urejanje objektov za večnamensko rabo na podeželju;
- Razvoj kulturnih, izobraževalnih in prostočasnih vsebin in storitev, širjenje dostopnosti ter povezovanje podeželja in mest;
- Ureditev manjše infrastrukture (npr. označitev lokalnih pohodniških, kolesarskih, učnih poti, učilnic v naravi);
- Razvoj alternativnih oblik oskrbe oz. storitev prebivalcev z razvojem digitalnih storitev in novih modelov sodelovanja (npr. souporaba vozil, skupna raba pripomočkov, skrbniki vaške skupnosti, alternative oblike prevoza, varstva otrok idr.);
- Usposabljanje za podporo uporabe digitalnih tehnologij;
- Organiziranje infotočk za informiranje prebivalcev, ponudnikov in usklajevanje potreb;
- Revitalizacija javnih površin za skupno uporabo (urejanje manjših površin za druženje, urbana igrala, parki, javni prireditveni prostori) za povečanje privlačnosti središč in trgov;
- Razvoj konceptov pametne vasi in implementacija rešitev.

Sklad: EKSRP, ESRR

b) Skrb za ranljive skupine in socialna vključenost

- Razvoj partnerstev in programov za krepitev medgeneracijskega sodelovanja in povezovanja ter vključenosti vseh skupin prebivalcev;

- Razvoj partnerstev in sodelovanja za krepitev kompetenc ranljivih skupin, njihovo socialno in delovno vključevanje;
- Razvoj storitev za ranljive skupine (npr. mobilnost, socialni servis, druge storitve);
- Nadgradnja oz. razvoj inovativnih modelov za pomoč starejšim in zagotavljanje dolgotrajne oskrbe;
- Organiziranje sistema samopomoči za oskrbo kronično bolnih, ostarelih in onkoloških bolnikov;
- Vzpostavitev hospic oskrbe, ozaveščanje, izvedba izobraževanj Last AID
- Hospic – ozaveščanje, predavanja, pomoč na domu;
- Aktivnosti za vključevanje mladih, razvoj različnih oblik prostovoljstva.

Sklad: EKSRP, ESRR

c) Krepitev zdravja in zdravega življenjskega sloga

- Krepitev ozaveščanja o aktualnih vsebinah (zdrava prehrana, še zlasti za otroke, demenca, starost, umiranje, duševno zdravje);
- Izvajanje promocijskih aktivnosti za krepitev telesne aktivnosti (test hoje, javni pohodi, razvoj ponudbe za šport in rekreacijo na območjih, kjer je ta slabše dostopna, spodbujanje kolesarjenja);
- Programi za boljše usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja (za aktivno populacijo);
- Ozaveščanje delodajalcev in zaposlenih (absentizem, aktivno staranje idr.);
- Krepitev zdravstvene pismenosti (pravice in obveznosti iz naslova zdravstva; aktivnosti ozaveščanja);
- Mobilne zdravstvene storitve;
- Krepitev mreže izvajalcev aktivnosti za spodbujanje športa oz. rekreacije za zdravje (kader, mentorji, trenerji);
- Razvoj vsebin in aktivnosti v naravi in notranjih prostorih za krepitev zdravega življenjskega sloga pri otrocih in mladih.

Sklad: EKSRP, ESRR

Potencialni upravičenci: pravne osebe javnega in zasebnega prava, podjetniki posamezniki, lokalne akcijske skupine (LAS); npr. kmetije, lokalna podjetja, izobraževalne institucije, nevladne organizacije, lokalne skupnosti, javni zavodi.

Nosilci kmetijskih dejavnosti niso upravičeni do podpore iz ESRR.

Kazalniki:

EKSRP	**ESRR**
R.42 Spodbujanje socialne vključenosti: število oseb, zajetih v projekte socialnega vključevanja, ki prejmejo podporo	Število inovativnih partnerstev/programov/mrež za spodbujanje in oblikovanje zdravega in aktivnega življenjskega sloga
R.41 Povezovanje evropskega podeželja: delež podeželskega prebivalstva, ki ima koristi do boljšega dostopa do storitev in infrastrukture zaradi podpore iz SKP	Število izvedenih programov/delavnic/prireditev/ dogodkov/usposabljanj/izobraževanj, namenjenih za socialno vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin
R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	Število inovativnih partnerstev/programov za oblikovanje mreže storitev za spodbujanje ukrepov aktivnega staranja in vključevanja drugih ranljivih skupin

EKSRP	ESRR
R.37 Nova delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejmejo podporo v okviru projektov SKP	Površina prenovljenih/obnovljenih javnih površin za skupno uporabo
R.1[PS] Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov.	Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji)

Ukrep 3: Okoljska trajnost in odpornost proti podnebnim spremembam

Cilj ukrepa: Cilj ukrepa je varovanje narave in okolja ter povečanje sposobnosti deležnikov območja LAS za soočanje s podnebnimi spremembami.

Namen ukrepa: Osnovni namen ukrepa je vzpostaviti lokalna partnerstva različnih sektorjev za krepitev okoljske trajnosti in odpornosti območja LAS v luči podnebnih sprememb. Podpora iz ukrepa je namenjena dejavnostim ohranjanja okolja in narave ter naravne dediščine, krepitvi ozaveščenosti o pomenu varovanja lokalnih naravnih virov, njihovi inovativni, racionalni in bolj trajnostni rabi kot tudi spodbujanju prebivalcev h koristnim spremembam navad.

Na področju naravne dediščine želimo spodbuditi ukrepe za njeno varovanje in interpretacijo za lokalno prebivalstvo kot tudi za podporo trajnostnemu turizmu.

V okviru ukrepa se spodbujajo pametne rešitve na področju monitoringa narave, okolja in podnebnih sprememb, inovativne rabe lokalnih virov, na področju ozaveščanja, krepitve pripravljenosti subjektov ob naravnih nesrečah, idr.

Potrebe, ki jih ukrep naslavlja: Primarno ukrep naslavlja potrebe 5, 6, 11.

Glavna področja/teme: Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, spodbujanje krožnih pristopov in inovativna raba virov, varovanje narave, naravne dediščine in okolja.

Okvirne aktivnosti:

a) blaženje podnebnih sprememb na podeželju in prilagajanje nanje

- Razvoj trajnostnih oblik mobilnosti, spodbujanje kolesarjenja, hoje, spodbujanje e-mobilnosti;
- Razvoj zelenih površin v mestnih središčih;
- Podpora usposabljanju, opremljanju za zaščito in reševanje;
- Izvedba manjših demonstracijskih ukrepov na območju poplav;
- Ozaveščanje za prilagajanje kmetijstva in gozdarstva ter drugih dejavnosti na podnebne spremembe;
- Spodbujanje skupnostnih pristopov za proizvodnjo in rabo energije iz obnovljivih virov;
- Aktivnosti za spodbujanje spreminjanja navad prebivalcev (zmanjšanje porabe, racionalna raba energije in drugih virov, spremembe prehranjevalnih navad, združevanje virov, ponovna uporaba) za zmanjševanje ogljičnega odtisa.

Vsebine se izvajajo s podporo EKSRP v okviru intervencije LEADER, ker je bil v območju izkazan interes deležnikov, da se z večsektorskim povezovanjem in sodelovanjem deležnikov

(npr. kmetij, lokalnih skupnosti in svetovalnih ter razvojnih organizacij) krepi ozaveščenost in usposobljenost za prilagajanje nosilcev kmetijstva in gozdarstva na podnebne spremembe. S skupnim pristopom in dostopom javnosti do teh vsebin se krepi dodana vrednost SLR v območju LAS.

Sklad: EKSRP

b) spodbujanje krožnih pristopov in inovativna uporaba lokalnih virov

- Aktivnosti za povečanje ozaveščenosti prebivalcev, nosilcev gospodarskih dejavnosti, lokalnih podjetnikov, združenj in javnih ustanov o pomenu razvoja krožnih pristopov, varovanja virov ter spodbujanje inovativne uporabe lokalnih virov (npr. rabe lokalnega lesa in drugih materialov za nove produkte, storitve);
- Izvedba pilotnih rešitev oz. demonstracijskih aktivnosti za zmanjševanje rabe lokalnih virov, zmanjševanje odpadkov s povečanjem ponovne uporabe, popravil, uporabo ostankov, uvajanje pristopa 'brez odpadkov' idr.
- Izvedba ozaveščevalnih akcij in aktivnosti izgradnje kompetenc.

Sklad: EKSRP, ESRR

Iz sklada ESRR se podprejo vsebine, ki so namenjene inovativni uporabi lokalnih virov s ciljem njihove učinkovite in trajnostne rabe ter razvoj novih produktov ali storitev.

c) varovanje narave, naravne dediščine in okolja

- Aktivnosti za zaščito biotske raznovrstnosti in naravne dediščine območja (usmerjanje obiskovalcev, skrb, da se upoštevajo nosilne zmogljivosti, ukrepi za zaščito vrst in habitatov, omejevanje dostopa na občutljiva območja narave, renaturacija);
- Aktiviranje priložnosti za trajnostni razvoj območij Natura 2000;
- Ozaveščanje in krepitev kompetenc o pomenu varovanja naravne dediščine, informiranje in interpretacija, vključno z razvojem digitalnih vsebin in interpretacijskih točk;
- Ozaveščanje o varovanju naravnih virov, racionalni rabi naravnih virov, zmanjševanje uporabe plastike (npr. pri izvedbi kulturnih ali turističnih produktov), uvajanje in preizkušanje dobrih praks varovanja okolja idr.
- Demonstracijski projekti in rešitve za odvajanje in čiščenje odpadnih vod.

Sklad: EKSRP, ESRR

Iz sklada ESRR se spodbujajo vsebine s področja varovanja naravne in kulturne dediščine, ki podpirajo trajnostni turizem s poudarkom na okoljski trajnosti in vsebine povezane s kompetencami na teh področjih.

Potencialni upravičenci: pravne osebe javnega in zasebnega prava, podjetniki posamezniki, lokalne akcijske skupine (LAS); npr. kmetije, lokalna podjetja, izobraževalne institucije, nevladne organizacije, lokalne skupnosti, javni zavodi. Nosilci kmetijskih dejavnosti niso upravičeni do podpore iz ESRR.

Kazalniki:

EKSRP	**ESRR**
R.27 Okoljska in podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske	Število izobraževanj/usposabljanj/programov/produktov, ki so namenjeni varovanju okolja in zdravja ter

trajnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju	ozaveščanju lokalnega prebivalstva za izboljševanje stanja okolja in zdravja
R.37 Nova delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejmejo podporo v okviru projektov SKP	Število podprtih dejavnosti/dogodkov/produktov/objektov, ki so namenjeni varovanju naravne in kulturne dediščine
R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji)

5.1.4 Usklajenost SLR z evropskimi, nacionalnimi strategijami in regionalnimi razvojnimi programi

Strategija »od vil do vilic« za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem

Glavni cilj politike EU »od vil do vilic« je bolj zdrava in trajnostna prehrana v Evropi in predstavlja enega ključnih ukrepov zelenega dogovora. Strategija, ki prispeva k doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050, namerava sedanji prehranski model preusmeriti v trajnostni model. SLR LAS Posavje 2021-2027 prispeva zlasti k naslednjim ciljem strategije:

- *Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane*: SLR bo podpirala aktivnosti ozaveščanja in usposabljanja nosilcev dejavnosti za trajnostno proizvodnjo hrane ter uvajanje krožnih pristopov in večjo koriščenje obnovljivih virov energije v okviru Ukrepov 1 in 3.
- *Spodbujanje trajnostne porabe hrane ter omogočanje prehoda na zdrave in trajnostne načine prehranjevanja:* SLR v okviru Ukrepa 2 spodbuja zdrav življenjski slog tudi z ozaveščanjem in informiranjem o zdravi prehrani, v okviru ukrepa 3 pa poudarja tudi pomen spreminjanja navad za bolj trajnostno življenje.

Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja

Narava je pomembna za naše duševno in telesno dobro počutje ter za zmožnost naše družbe, da se spoprijema z globalnimi spremembami, nevarnostmi za zdravje in nesrečami.
SLR prispeva k naslednjim ciljem strategije:

- *Obnova ekosistemov na kopnem in v morju - Rešitve proizvodnje energije, ki koristijo vsem*: SLR v Ukrepu 3 spodbuja nove rešitve za bolj trajnostno rabo obnovljivih virov energije.
- *Obnova ekosistemov na kopnem in v morju – Ozelenitev mestnih in primestnih območij:* v okviru Ukrepa 3 SLR spodbuja aktivnosti za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje z razvojem zelenih površin v mestnih središčih.
- *Obnova ekosistemov na kopnem in v morju – Obravnavanje invazivnih tujerodnih vrst:* SLR z Ukrepom 3 na področju varovanja naravnih virov in naravne dediščine spodbuja aktivnosti za zaščito vrst in habitatov, renaturacije in druge primerne ukrepe.

Dolgoročna vizija za podeželska območja do leta 2040 - do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040

Evropska komisija se je v skladu s svojo močno zavezanostjo demokraciji in enakosti ter ob upoštevanju vpliva demografskih sprememb zavezala, da ne bo noben posameznik in noben kraj zapostavljen ter da bo EU približala njenim državljanom. S tem sporočilom želi ustvariti nov zagon za podeželska območja s spremembo načina njihovega dojemanja in ustvarjanjem novih priložnosti z močnejšim glasom podeželskih skupnosti, ki so sestavni del oblikovanja prihodnosti Evrope.

SLR prispeva h gonilom, ki oblikujejo prihodnost podeželskih območij za leto 2040 in dopolnjujočim ukrepanjem.

- *Močnejše podeželsko območje*: SLR z aktivnostmi naslavlja zlasti dostopne storitve in opolnomočene skupnosti (Ukrep 2), s svojim načinom upravljanja LAS pa omogoča sodelovanje posameznikom v procesih odločanja.

- *Odporna podeželska območja, ki spodbujajo blaginjo*: SLR se posveča tako odpornosti na podnebne spremembe in okoljski odpornosti (Ukrep 3) ter socialni odpornosti (Ukrep 2)
- *Uspešna podeželska območja*: SLR spodbuja skupne pristope k podpori diverzifikacije dejavnosti, socialne ekonomije in krepitve znanja (Ukrep 1) in ustvarjanje boljše kakovosti življenja, da mladi ostanejo na podeželju in se ustvarjajo priložnosti za ženske (Ukrep 2).
- *Bolj povezano podeželje*: SLR spodbuja digitalne rešitve, v okviru povezljivosti pa krepi predvsem trajnostne oblike mobilnosti.

Strategija razvoja Slovenije 2030

Strategija v središče postavlja kakovostno življenje za vse in vzpostavlja sistemski način trajnostnega razvoja. Skladnost SLR je zagotovljena zlasti v okviru naslednjih ciljev SRS: 1- Zdravo in aktivno življenje (Ukrep 2 SLR), 2- Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo (vsi ukrepi SLR), 3- Dostojno življenje za vse (Ukrep 2 in podpora ranljivim skupinam območja LAS), 6- Konkurenčen in družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor (Ukrep 1), 9- Trajnostno upravljanje naravnih virov (Ukrep 3) in 12- učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve preko učinkovitega upravljanja LAS in doseganja dodane vrednosti.

Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021« (ReNPURSK)

Resolucija obravnava specifične cilje, ki so združeni v štiri skupine: A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane; B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin; C. Dvig kakovosti življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju; Č. Horizontalni cilj: krepitev oblikovanja in prenosa znanja.

SLR naslavlja predvsem naslednje specifične cilje:

- *A7. Krepitev tržne naravnanosti in podjetništva:* Ukrep 1 SLR spodbuja nove podjetniške pristope v okviru vsebin a) podjetništvo in zaposlovanje.
- *B2. Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje*: SLR je skladna in prispeva k cilju z aktivnostmi v ukrepu 3 a) blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje.
- *C2. Krepitev lokalnih pobud in medpanožnega sodelovanja ter krepitev navezave turizma na kakovostno hrano iz lokalnega okolja*: SLR ta cilj podpira zlasti z vsebinami Ukrepa 1 v okviru vsebin c) Trajnostni turizem.
- *C4. Socialna vključenost, ženske na podeželju in skrb za ranljive skupine*: SLR je skladna s ciljem in prispeva z vsebinami ukrepa 2 b) Skrb za ranljive skupine in socialna vključenost.
- *C5. Zmanjševanje vrzeli v dostopnosti in kakovosti storitev v urbanem in ruralnem okolju*: SLR podpira cilj s podporo vsebinam ukrepa 2 a) Kakovost in dostopnost storitev.
- *Č2. Učinkovit prenos znanja do končnih upravičencev*: Prenos znanja in krepitev socialnih kompetenc je podprto v vseh treh ukrepih SLR.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030 (ReNPSV22–30)

SLR naslavlja ranljive skupine na območju LAS in je skladna s ciljem 1 resolucije - *Zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti*, kjer spodbuja inovativne rešitve za vključevanje otrok in mladih, starejših in drugih prikrajšanih oseb.

Strategija slovenskega turizma 2022-2028: Zelena butičnost. Manjši odtis. Večja vrednost za vse.

SLR je skladna predvsem s cilji, ki jih naslavlja horizontalna razvojna politika zlasti na področju povečanja možnosti za izrabo podjetniških priložnosti v turizmu (nastanitve, gastronomija, dodatna ponudba, krepitev zelenih lokalnih verig vrednosti in izboljšanje urejenosti in podobe prostora).

Regionalni razvojni program za regijo Posavje za obdobje 2021–2027

Aktivnosti LEADER/CLLD so umeščene v Prioriteto 5: Skladen prostorski razvoj -povezana mesta in podeželje, Ukrep 3: trajnostni razvoj podeželja. Ukrepi SLR pa so skladni tudi z drugimi prioritetami:

- *P1: Gospodarsko močno in pametno Posavje*: prispevek bo dosežen k ukrepu RRP 1.5 – Podpora perspektivnim dejavnostim (kmetijstvo in gozdarstvo, trajnostna turistična destinacija Čatež – Posavje), ki ga SLR vključuje v Ukrepu 1.
- *P2. Družbeni razvoj Posavja:* SLR prispeva z aktivnostmi v okviru Ukrepa 2 k ukrepom RRP 2.1 Večja socialna vključenost in razvoj skupnosti, 2.5 Podpora mladim v Posavju, 2.6 Razvoj kulturnih, športnih in prostočasnih vsebin, s katerimi bomo krepili razvoj podeželske skupnosti, razvijali novih storitve, vključno z digitalnimi rešitvami.
- *P3. Zeleno in nizkoogljično Posavje*: Prispevek SLR bo zlasti na področju ohranjanja habitatov in biotske raznovrstnosti, varovanja in zaščite naravnih virov, interpretacije narave, ozaveščanja in krepitve sodelovanja med različnimi uporabniki prostora ter na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, promociji krožnega gospodarstva (Ukrep 3 SLR).
- *P4. Mobilno in dostopno Posavje*: SLR bo prispevala zlasti na področju krepitve oblik trajnostne mobilnosti, tudi v povezavi s turizmom (Ukrep 1 in 3).

Strategija lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino za ribištvo LAS Posavje 2021-2027

LASR Posavje 2021-2027 je bil ustanovljen 19. julija 2023 na enakem območju kot LAS Posavje in ima tudi istega vodilnega partnerja RRA Posavje, kar bo omogočalo bolj učinkovito podporo, usklajevanje in pa sinergije med podprtimi projekti. Te so pričakovane med Ukrepom 1 LAS in Ciljem 1 LASR (diverzifikacija, trajnostni turizem), med ukrepom 2 in Ciljem 3 LASR (vitalnost skupnosti, družbena vključenost), ter ukrepom 3 in Ciljem 2 LASR (podnebne spremembe, ohranjanje biotske raznovrstnosti).

5.2 Opis izvajanja operacij

V programskem obdobju do leta 2027 se skladno z določbo člena 34(1)(b) Uredbe 2021/1060/EU na podlagi SLR izvajajo projekti, izbrani na podlagi javnih pozivov LAS, kot tudi projekti sodelovanja LAS.

Izvajajo se projekti z dodano vrednostjo za območje LAS, ki jo LAS prepozna in opredeli v SLR. Spodbuja se sodelovanje lokalnih akterjev, nove in inovativne rešitve pri reševanju potreb. Vsebinsko morajo projekti prispevati k SLR, pri čemer se v primeru SLR, financirane iz več skladov, sklada EKSRP ali ESRR, projekt izvaja iz sklada, h kateremu vsebinsko bolj prispeva.

SLR prispeva h kazalnikom Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 in Programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji. Upošteva nacionalne strategije in je usklajena z Regionalnim razvojnim programom regije Posavje za obdobje 2021–2027, in sicer s 5. prioriteto: Skladen prostorski razvoj mest in podeželja in ukrepom 5.3: Trajnostni razvoj podeželja, ki predvideva izvajanje LEADER/ CLLD. Naslavlja tudi ukrepa 5.4 Prenova razvrednotenih površin in 5.5. Krepitev kapacitet za dobro upravljanje. S svojimi vsebinami prav tako podpira ukrepe drugih prioritet, kot so 1.2. Podjetno

Posavje, 1.5.1 Razvoj kmetijstva, gozdarstva in ohranjanje vitalnosti podeželja, 1.5.3 Trajnostna turistična destinacija Čatež in Posavje. SLR bo prispevala k vsem ukrepom prioritete 2 Družbeni razvoj Posavja, v okviru prioritete 3 pa zlasti k ukrepom 3.2 Varovanje okolja in zaščita naravnih virov, 3.4 Prilagajanje na podnebne spremembe in 3.5 Razvoj krožnega gospodarstva. Skladna je tudi z ukrepi 4. prioritete RRP Mobilno in dostopno Posavje, zlasti z ukrepom 4.1 Bolj trajnostna mobilnost.

LAS v okviru SLR izvaja:

a) Operacije prek javnega poziva

Postopek javnega poziva LAS

V skladu s 16. členom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 vodilni partner, upoštevajoč splošne akte LAS, pripravi javni poziv LAS in ga objavi na spletni strani LAS, izvaja informiranje, animacijo in motivacijo prebivalcev ter drugih subjektov in jih spodbuja k sodelovanju na javnih pozivih LAS, skrbi za krepitev lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij, vključno s strokovnim svetovanjem in drugo podporo pri pripravi projektov, izvaja pregled administrativne popolnosti projektov, ki prispejo na javne pozive oziroma razpise LAS, skrbi za tekoče izvajanje postopkov izbora projektov, kar zajema tudi preverjanje upravičenosti stroškov, skladnosti s Strategijo lokalnega razvoja in operativnimi programi, ter predloži izbrane projekte v potrditev ustreznemu skladu.

V skladu s 14. členom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 ocenjevalna komisija pregleduje vsebinsko ustreznost prijav na javne pozive LAS, jih ocenjuje ter preverja zmogljivosti predlagateljev projekta za njihovo izvedbo, pripravi poročilo o pregledu prijav, v katerem določi oceno posameznega projekta. Za svoje delo je ocenjevalna komisija odgovorna upravnemu odboru.

V skladu z 10. členom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 in 2. členom Aneksa št. 1 k navedeni Pogodbi, je upravni odbor organ odločanja in upravljanja ter najvišji izvršilni organ LAS, ki pripravi splošni akt LAS, v katerem opredeli postopek izvedbe javnih pozivov LAS, pregleden, neodvisen in odprt način izbire predlogov projektov za financiranje in nepristranska merila za izbor projektov, se seznani s poročilom ocenjevalne komisije in preveri pravilnost postopka ocenjevanja ter na podlagi poročila ocenjevalne komisije odloči in izda sklep o financiranju posameznega projekta.

V skladu z 9. členom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 je skupščina najvišji organ LAS, ki dokončno odloča o pritožbah zoper sklepe drugih organov. V postopku javnega poziva LAS skupščina dokončno odloči o morebitni pritožbi zoper sklep upravnega odbora o financiranju posameznega projekta. Prijavitelj na javni poziv oziroma prizadeti lahko pritožbo vloži v 15 dneh od vročitve sklepa upravnega odbora. LAS Posavje 2021–2027 za izvedbo javnih pozivov pri določanju rokov in odločanju o prijavah na LAS smiselno uporablja pravila Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP). Skupščina dokončno odloča tudi o morebitnem obstoju nasprotja interesov.

Preprečevanje navzkrižja interesov

V skladu z 8. členom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 se je član dolžan izogibati dejanskemu ali možnemu nasprotju interesov in mora storiti vse, da se mu izogne. Predsednik, Podpredsednik ali član kolektivnega organa

LAS mora takoj prenehati s svojim delom, ko ugotovi obstoj okoliščin nasprotja interesov in takoj obvestiti organ LAS, katerega član je. Organ LAS mora čim prej odločiti ali se oseba izloči ali lahko ta oseba nadaljuje z delom. Pri tej odločitvi ta oseba ne sme sodelovati. Odločitev organa LAS je dokončna. Če organ LAS odloči, da bo oseba kljub nasprotju interesov nadaljevala z delom, ji mora podati obvezujoče obrazložene usmeritve za ravnanje in odločanje, pri čemer mora zasledovati javni interes oziroma interese in cilje LAS. Če obstaja sum, da je pri ravnanju Predsednika, Podpredsednika ali člana kolektivnega organa LAS obstajalo dejansko nasprotje interesov lahko kdorkoli v roku 30 dni od tega ravnanja poda prijavo na Skupščino, ki odloči o morebitnem obstoju nasprotja interesov. Odločitev Skupščine je dokončna. V primeru, da Skupščina ugotovi, da je prišlo do nasprotja interesov, mora določiti tudi postopek odprave nepravilnosti. Oseba, ki se ne izloči iz svojega dela in o tem ne obvesti organa LAS, je odgovorna za škodo, ki LAS pri tem nastane.

V skladu s 14. členom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 se član ocenjevalne komisije takoj izloči iz pregledovanja in ocenjevanja prijav na javni razpis in ga nadomesti nadomestni član, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem na javni razpis ali njegovim partnerjem v projektu, ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo nasprotje interesov. Zanj ne velja možnost nadaljevanja z delom.

Merila za ocenjevanje vlog.

Merila temeljijo na prispevku k:

- doseganju cilja in namena intervencije LEADER za sklad EKSRP in ukrepa CLLD za sklad ESRR,
- doseganju ciljev in ukrepov SLR,
- okoljski trajnosti,
- socialni vzdržnosti,
- enakopravni vključenosti različnih partnerjev,
- inovativnosti,
- vplivu oziroma dodani vrednosti za območje LAS ter
- družbeni spremembi ter k dvigu družbene ozaveščenosti (za sklad ESRR).

Merila, postopki, ocenjevanje in izbor operacij se podrobneje opredelijo v internih dokumentih LAS, še posebej v internih navodilih za ocenjevalno komisijo in ocenjevanje naknadno, po sprejemu izvedbene uredbe, ki bo urejala izvajanje pristopa LEADER/CLLD. Ti dokumenti bodo objavljeni na spletni strani LAS Posavje 2021-2027.

b) Operacije, katerih upravičenec je LAS

Projekti, katerih upravičenec je LAS, se lahko izberejo neposredno, brez javnega poziva, če je upravičenec delujoči LAS, če je to v interesu celotnega območja LAS in uresničevanja ciljev SLR oziroma če je sodelovanje celotnega LAS potrebno za izvedljivost ali uspeh projekta.

V skladu z 10. členom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 in 2. členom Aneksa št. 1 k navedeni Pogodbi, je upravni odbor organ odločanja in upravljanja ter najvišji izvršilni organ LAS. Upravni odbor predlaga in odloči o projektih, ki jih lahko izvaja LAS.

c) Operacije sodelovanja LAS

LAS bo izvajal tudi projekte sodelovanja, pri čemer bo upoštevana omejitev iz izvedbene uredbe in uredbe za izvajanje LEADER/CLLD, z namenom, da ne bi prišlo do prevlade takšnih projektov v okviru razpoložljivega finančnega okvirja SLR.

LAS načrtuje projekte sodelovanja v okviru skladov LEADER in CLLD. Podpora se nameni za pripravo in izvajanje projektov LAS. LAS izvede in pripravi projekt sodelovanja z LAS znotraj RS (medregionalno sodelovanje), s tujimi LAS ali partnerji iz držav članic ali tretjih držav (transnacionalno sodelovanje).

V skladu z 10. členom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 in 2. členom Aneksa št. 1 k navedeni Pogodbi, je upravni odbor organ odločanja in upravljanja ter najvišji izvršilni organ LAS. Upravni odbor predlaga in odloči o projektih sodelovanja LAS.

Projektni predlog projekta sodelovanja mora biti skladen s SLR in izvedbeno uredbo.

Za sklad EKSRP se bodo projekti sodelovanja izvajali na podlagi ukrepov, določenih v SLR. LAS bo izvajal projekte sodelovanja, ki bodo transnacionalni oziroma medregionalni. Njihova vsebina mora biti skladna z ukrepi, določenimi v SLR.

Za sklad ESRR je za projekte sodelovanja LAS treba izpolniti prilogo Indikativna lista projekta sodelovanja LAS za ESRR. Glede na časovno stisko pri pripravi SLR in pomanjkanje pravnih podlag bo LAS Posavje 2021–2027 pred začetkom izvajanja projektov sodelovanja v odobritev na MKRR posredoval vlogo z natančno opredelitvijo projekta sodelovanja (podrobnejši opis, definirane aktivnosti, finančni in časovni načrt izvajanja projekta).

6. OPIS POSTOPKA VKLJUČITVE SKUPNOSTI V PRIPRAVO SLR

Svet regije Posavje, ki ga sestavljajo župani vseh šestih posavskih občin, je na svoji 97. redni seji sprejel sklep št. 97/III, s katerim je pooblastil Regionalno razvojno agencijo Posavje, da kot vodilni partner LAS Posavje skladno z 19. členom ZSRR-2 pristopi k pripravi potrebnih podlag za upravljanje dejavnosti lokalne akcijske skupine v okviru izvajanja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost – izvajanje pristopa LEADER iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v obdobju 2023–2027 ter pristopa CLLD v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada plus v obdobju 2021–2027.

Upravni odbor LAS Posavje se je na 8. redni seji seznanil s povabilom MKGP za izkaz interesa za oblikovanje lokalnih akcijskih skupin za izvajanje LEADER/CLLD v programskem obdobju 2021 (2023)–2027 (EKSRP, ESRR, ESS+) z dne 25. 10. 2021 in pooblastil Regionalno razvojno agencijo Posavje, da kot vodilni partner LAS Posavje pristopi k pripravi potrebnih podlag za upravljanje dejavnosti lokalne akcijske skupine v obdobju 2021(2023)–2027 za sklade EKSRP, ESRR in ESS+.

Na spletni strani LAS Posavje je bilo 16. 1. 2023 objavljeno povabilo k sodelovanju v LAS Posavje 2021–2027 oz. javni poziv za vstop v LAS Posavje 2021–2027. S tem je bila zainteresirana javnost na območju regije Posavje vabljena k včlanitvi v lokalno partnerstvo, ustanovljeno za izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v programskem obdobju 2021–2027, in sicer:

- javni sektor (občine, javni zavodi, javne agencije in druge javne institucije),
- ekonomski/gospodarski sektor (podjetniki, podjetja, kmetje in druge ekonomske institucije)
- socialni/civilni sektor (zainteresirani posamezniki, kmečke žene, mladi, predstavniki nevladnih organizacij in drugi predstavniki civilne družbe).

Članstvo v LAS se izkazuje s pristopno izjavo, je prostovoljno in odprtega tipa, dostopno vsem pod enakimi pogoji. Javni poziv za vstop v LAS Posavje 2021–2027 je bil po elektronski pošti posredovan vsem članom LAS Posavje 2014–2020, strokovnim institucijam v regiji Posavje (izobraževalne institucije (primarna, sekundarna in terciarna raven), mladinske organizacije (javni in civilni sektor), svetovalne službe, zavodi …), hkrati pa je bil objavljen v brezplačnem lokalnem časopisu Posavski obzornik, ki zagotavlja doseg vseh gospodinjstev v regiji (naklada 27.600).

LAS Posavje je deloval vključujoče z izvedbo osebnih sestankov, telefonskih svetovanj in svetovanj po elektronski pošti, z udeležbo na Kariernem sejmu v občini Brežice, vse z namenom predstavitve delovanja in članstva v LAS Posavje 2021–2027 ter načina priprave SLR.

Ustanovna skupščina LAS Posavje 2021–2027 je potekala 27. 2. 2023 in na njej je bila podpisana Pogodba o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027. To je hkrati pogodba med LAS in vodilnim partnerjem LAS Posavje 2021–2027, t. j. Regionalno razvojno agencijo Posavje.

V procesu identifikacije problemov območja in pridobivanja idej za njihovo reševanje je LAS Posavje 2021–2027 izvedel javno dostopno spletno anketo, da bi pridobil pogled deležnikov glede stanja, potencialov, predlogov in interesa za sodelovanje pri izvedbi SLR. Spletno anketo je izpolnilo 55 deležnikov iz socialnega/civilnega (33 %), gospodarskega (27 %) in javnega sektorja (40 %).

V fazi izdelave analize stanja in opredelitve potreb ter potencialov območja je bilo izvedenih šest delavnic za pripravo SLR. Ob upoštevanju načela enakopravne vključenosti so bile organizirane v vseh šestih občinah območja LAS Posavje na participativni način. Na delavnicah so imeli predstavniki zainteresirane javnosti možnost razpravljati glede ugotovitev iz predstavitve stanja, sooblikovati analizo SWOT z opredelitvijo potreb in potencialov območja ter podati oprijemljive vsebinske usmeritve SLR. Na šestih delavnicah je sodelovalo 48 oseb, od tega 16 moških in 32 žensk, iz vseh sektorjev in z različnih strokovnih delovnih področij (javna uprava, lokalne skupnosti, mladinske organizacije, izobraževalne institucije, društva, združenja in organizacije, socialna podjetja …). Iz zgoraj navedenega je razvidno, da so pri pripravi SLR sodelovali mladi, ženske, ranljive skupine, nevladne organizacije, fizične osebe in kmetje.

LAS Posavje 2021–2027 je vabilo na delavnice SLR javno objavil na spletnih straneh, družbenih omrežjih, v brezplačnem lokalnem časopisu Posavski obzornik ter poskrbel za distribucijo po elektronski pošti, z vključitvijo lokalnih akterjev iz javnega, gospodarskega in civilnega sektorja z različnih strokovnih delovnih področij.

Na šestih delavnicah so bili udeleženci prav tako pozvani, da sporočijo potrebe in/ali posredujejo projektne ideje, za kar je bil na spletni strani LAS objavljen poseben obrazec.

Na podlagi analize ankete, rezultatov šestih delavnic z deležniki z območja LAS, prejetih posamičnih predlogov in pobud deležnikov ter ob upoštevanju navodil MKGP za pripravo SLR je bil izdelan osnutek SLR, ki je bil javno objavljen na poslovni spletni strani LAS Posavje 2021–2027. Zainteresirane javnosti so ga imele možnost komentirati. Nato je bila organizirana sedma skupna delavnica. Udeležilo se je je 39 deležnikov, ki so obravnavali predloge ukrepov SLR.

Skupno je prispelo 37 projektnih idej in nekaj predlogov popravkov, ki so bili obravnavani. Osnutek SLR je obravnaval in sprejel upravni odbor LAS na svoji 1. seji dne 8. 6. 2023.

Končni predlog SLR je na svoji 2. seji dne 14. 6. 2023 sprejela skupščina LAS.

7. OPIS SISTEMA UPRAVLJANJA LAS, VKLJUČNO Z UPRAVLJANJEM, SPREMLJANJEM IN VREDNOTENJEM, KI DOKAZUJEJO ZMOGLJIVOST LAS ZA IZVAJANJE SLR

7.1 Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in navedba kadrovskih zmogljivosti, virov financiranja, izkušenj in znanj

V skladu z Uredbo 2021/1060/EU (člen 33 (3)) opravlja vodilni partner LAS naslednje naloge:

a) krepitev zmogljivosti lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij;

(b) priprava nediskriminatornega in preglednega izbirnega postopka in meril, ki preprečujejo navzkrižja interesov ter zagotavljajo, da nobena posamezna interesna skupina ne nadzoruje odločitev o izbiri;

(c) priprava in objava razpisov za zbiranje predlogov;

(d) izbor operacij in določitev zneska podpore ter predložitev predlogov telesu, odgovornemu za končno preverjanje upravičenosti pred odobritvijo;

(e) spremljanje napredka pri doseganju ciljev strategije;

(f) vrednotenje izvajanja strategije.

Podrobne naloge vodilnega partnerja LAS določa Pogodba o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 in izvedbena uredba.

7.1.1 Postopek določitev določitve vodilnega partnerja LAS

Vodilni partner LAS Posavje 2021–2027, tj. Regionalna razvojna agencija Posavje (RRA Posavje), je bil določen izmed partnerjev LAS Posavje 2021–2027 ter potrjen na ustanovni seji skupščine LAS Posavje 2021–2027 dne 27. 2. 2023. Potrditev vodilnega partnerja je urejena s podpisom Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027, ki jo je predhodno pripravila RRA Posavje na podlagi sklepa sveta regije Posavje št. 97/III z 97. redne seje dne 2. 12. 2021. Z navedenim sklepom je bilo RRA Posavje podano pooblastilo, da kot vodilni partner LAS Posavje skladno z 19. členom ZSRR-2 pristopi k pripravi potrebnih podlag za upravljanje dejavnosti lokalne akcijske skupine v okviru izvajanja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost – izvajanje pristopa LEADER iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v obdobju 2023–2027 ter pristopa CLLD v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj v obdobju 2021–2027.

Pogodba o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 je skladna s pogoji *Uredbe o delovanju lokalnih akcijskih skupin in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027, UL RS, št. 161/22, z dne 23. 12. 2022,* in s pogoji *Javnega poziva za oblikovanje lokalnih akcijskih skupin in pripravo strategij lokalnega razvoja do leta 2027, UL RS, št. 161/22, z dne 23. 12. 2022.*

RRA Posavje izkazuje ustrezno kadrovsko, finančno in upravno sposobnost za operativno delovanje ter izvajanje vseh nalog, ki so za vodilnega partnerja LAS predpisane z *Uredbo o delovanju lokalnih akcijskih skupin in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027, UL RS, št. 161/22, z dne 23. 12. 2022,* in s *Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023.*

7.1.2 Opis kadrovskih kapacitet, izkušenj in referenc, s katerimi vodilni partner izkazuje kadrovsko sposobnost izvajanja nalog in obveznosti

Vodilni partner RRA Posavje zagotavlja kadrovsko, finančno in upravno sposobnost voditi LAS Posavje 2021–2027. Vodilni partner izpolnjuje pogoje drugega odstavka 7. člena Uredbe o delovanju lokalnih akcijskih skupin in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027 in 34. člena Uredbe 1060/2021/EU.

Vodilni partner se zavezuje, da bo opravljal naloge za LAS tako, da v okviru svojih postopkov zagotovi preglednost delovanja, sledljivost, nadzor nad porabo sredstev, transparentnost postopkov in preprečevanje nasprotja interesov.

Vodilni partner zagotavlja aktivno pisarno v prostorih RRA Posavje.

Regionalna razvojna agencija Posavje (RRA Posavje) je javni zavod, katerega ustanoviteljice so Občina Brežice, Občina Bistrica ob Sotli, Občina Kostanjevica na Krki, Mestna občina Krško, Občina Radeče in Občina Sevnica ter Republika Slovenija. RRA Posavje je na podlagi izpolnjevanja pogojev za vpis v evidenco regionalnih razvojnih agencij pri Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS (MGRT) prejela odločbo MGRT o vpisu (št. 3030-36/2020/30) z dne 18. 12. 2020 za programsko obdobje 2021–2027.

Osnovni podatki za vodilnega partnerja:

Naziv: REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA POSAVJE
Naslov: CESTA KRŠKIH ŽRTEV 2, 8270 KRŠKO, zakonita zastopnica: mag. Nataša Šerbec
Telefon: 07/ 488 10 40
Matična številka: 1338811
Davčna številka: SI12235016
Elektronski naslov: agencija@rra-posavje.si
Spletna stran: www.rra-posavje.si

Kadrovske kapacitete Regionalne razvojne agencije Posavje
Regionalna razvojna agencija Posavje ima trenutno 12 zaposlenih. Kadrovske kapacitete RRA Posavje na dan 16. 1. 2023 so razvidne iz spodnje tabele.

Preglednica 9: Kadrovske kapacitete RRA

Št.	NOE	Naziv	Tarifni razred	Število delovnih mest	Plan 2023
1.	/	Direktor	VII/2	1	1
2.	1	Višji svetovalec področja I – vodja službe za regionalni razvoj	VII/2	1	0
3.	1	Višji svetovalec področja I	VII/2	1	1
4.	1	Višji svetovalec področja III	VII/2	1	1
5.	1	Področni svetovalec I – poslovni sekretar	VII/1	1	1
6.	1	Področni svetovalec II	VII/1	0	0
7.	2	Višji svetovalec področja I – vodja službe za projektno sodelovanje	VII/2	1	1
8.	2	Višji svetovalec področja III	VII/2	6	4
9.	2	Področni svetovalec I	VII/1	6	4
10.	2	Področni svetovalec II	VII/1	3	1

Za izvajanje nalog vodilnega partnerja LAS Posavje 2021–2027 bomo, če bo LAS Posavje 2021–2027 upravičen do črpanja sredstev LEADER/CLLD iz skladov EKSRP in ESRR, zagotovili ekvivalent dveh polnovrednih delovnih moči (PDM), to je ekvivalent polnega delovnega časa (pri čemer velja, da za 1 PDM veljata tudi dve zaposlitvi za polovični delovni čas). Za opravljanje nalog s področja računovodstva že imamo zunanjega izvajalca in takšen način izvajanja nalog se predvideva tudi v prihodnje. Enako velja za zagotavljanje strokovne pravne pomoči.

Izkušnje Regionalne razvojne agencije Posavje: RRA Posavje kot koordinator regionalnih interesov na lokalni in državni ravni predstavlja stalnega partnerja v dialogu med ministrstvi, vladnimi organizacijami, občinami, podjetji in drugimi nacionalnimi in regionalnimi institucijami. Pravno podlago za izvajanje nalog RRA Posavje predstavljajo: 18. in 19. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2) (Ur. l. RS, št. 20/11, 57/12 in 46/2016); Pravilnik o regionalnih razvojnih agencijah (Ur. l. RS št. 3/2013, 59/2015) in Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Regionalna razvojna agencija Posavje (Ur. l. RS, št. 95/2014). Temelj programskih področij delovanja RRA Posavje sta (1) Služba za regionalni razvoj in (2) Služba za projektno sodelovanje.

Naloge in projekti v javnem interesu se izvajajo v okviru petih temeljnih delovnih področij:

- razvoj podeželja
- gospodarstvo
- turizem
- človeški viri
- infrastruktura, okolje in prostor.

RRA Posavje s svojim delovanjem skrbi za razvijanje partnerstev med javnim in zasebnim sektorjem na lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni ravni za realizacijo razvojnih pobud in krepitev skladnega regionalnega razvoja, spodbujanje trajnostnega razvoja regije, pripravo in izvajanje regionalnih in drugih razvojnih programov, pripravo, usklajevanje, spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega programa in projektov v regiji, izvajanje regijske finančne sheme, promocijo regije in spodbujanje investicij v regiji, pridobivanje domačih in tujih virov financiranja. RRA Posavje ima večletne izkušnje s pripravo in izvajanjem projektov kot vodilni partner in projektni partner čezmejnega sodelovanja, z vodenjem in koordiniranjem projektnih aktivnosti, sodelovanjem z deležniki in partnerji v projektu, snovanjem vsebin v projektu, finančnim vodenjem projektov ter regionalnim razvojnim načrtovanjem in spremljanjem.

RRA Posavje je med drugim na ravni razvojne regije Posavje za dve programski obdobji vzpostavila vse potrebne pogoje za črpanje sredstev LEADER/CLLD, tako da je povezala javne, zasebne in nevladne partnerje z območja vseh šestih občin v javno-zasebno pogodbeno partnerstvo Lokalna akcijska skupina Posavje (LAS Posavje). Slednji so bila z odločbo MKGP v upravljanje za programsko obdobje 2007–2013 na podlagi ocenjene strategije, velikosti območja in števila prebivalcev dodeljena evropska sredstva LEADER, ki so del Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, v skupni višini 1,6 mio EUR. Zakoniti zastopnik LAS Posavje za programsko obdobje 2007–2013 je bila RRA Posavje.

Za izvajanje ukrepov CLLD v programskem obdobju 2014–2020 se je v skladu z določili Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v programskem obdobju 2014–2020 (Ur. l. RS št. 42/15, 28/16,), na območju celotne regije Posavje vzpostavilo javno-zasebno partnerstvo z nazivom Lokalna akcijska skupina Posavje 2014–2020 (LAS Posavje). MKGP je

dne 13. 9. 2016 LAS Posavje izdalo Odločbo o potrditvi Strategije lokalnega razvoja in Lokalne akcijske skupine Posavje, ki jo zastopa vodilni partner Regionalna razvojna agencija Posavje, št. odločbe: 33151-9/2015/31. Na podlagi navedene odločbe je bil LAS Posavje upravičen do črpanja sredstev do največ 5.030.430,00 EUR.

Na podlagi pregleda uspešnosti je bil LAS Posavje v programskem obdobju 2014–2020 upravičen tudi do dodatnih sredstev iz vseh treh skladov, in sicer v skupni višini do 6.067.616,56 EUR.

Reference Regionalne razvojne agencije Posavje:

- Upravljanje Lokalne akcijske skupine Posavje (Tehnična pisarna LAS Posavje) za programsko obdobje 2007–2013 po pravilu n+2 za sklad EKSRP;
- Upravljanje Lokalne akcijske skupine Posavje (Tehnična pisarna LAS Posavje) za programsko obdobje 2014–2020 po pravilu n+2 za sklade EKSRP, ESRR in ESPR in za tranzicijsko obdobje EKSRP;
- Vodenje projektov sodelovanja LAS v programskem obdobju 2014–2020 – EKSRP: »Približajmo Unescova biosferna območja prebivalcem« (partner); »Centri interpretacije zavarovanih območij« (partner); »Pametne vasi za jutri« (vodilni partner); »EKO okusi Slovenije« (vodilni partner);
- Vodenje projektov sodelovanja LAS v programskem obdobju 2014–2020 – ESPR: »Ocenjevanje ribjih izdelkov« (partner);
- Dva projekta iz programskega obdobja 2007–2013: »Vpliv trapistov na posavsko podeželje« (Načrt izvedbenih projektov LAS Posavje 2012/I) in »Lokalno pridelana hrana na posavskih tržnicah« (Načrt izvedbenih projektov LAS Posavje 2012/I);
- Regionalni razvojni program razvojne regije Posavje 2014–2020, februar 2014;
- Regionalni razvojni program razvojne regije Posavje 2021–2027, maj 2022;
- Izvedbeni načrt 2007–2015, Podlaga za črpanje iz p. u. Regionalni razvojni programi, 2007–2015;
- Garancijska shema Posavje, od leta 2000;
- Regijska garancijska shema Posavje, od 15. 7. 2015 do 15. 7. 2025;
- S kolesom ob Savi in Krki (Sava – Krka bike), 7/2013–12/2015;
- Naravne vrednote Posavja v turistični ponudbi, 2007–2009;
- Regionalna destinacijska organizacija Posavje (RDO Posavje), 3. 3. 2011–15. 10. 2013;
- Pot medičarstva in lectarstva med Krškim in Zagrebom, 1. 9. 2009–28. 2. 2012;
- SLOHRA GLOBALNET, 1. 4. 2011–7. 10. 2012;
- Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju Posavja, 11/2013–12/2015;
- Prenos znanja in izkušenj na področju podeželja in gospodarstva s primeri dobrih praks v regiji Banat, 1. 6. 2013–18. 10. 2013;
- Krepitev administrativne usposobljenosti za črpanje sredstev iz EU-programov predpristopne pomoči v regiji Banat, 1. 9. 2011–28. 9. 2012;
- Podjetno v svet podjetništva 2013, 1. 11. 2012–31. 5. 2014, Podjetno v svet podjetništva 2014, 15. 11. 2013 do 30. 8. 2015;
- Podjetno v svet podjetništva za problemsko območje občine Radeče 2015–2020;
- SLO-HRA SOCIONET, 2015–2016;
- Razvoj in promocija turistične ponudbe vodilne destinacije Čatež in Posavje, 2019–2020, nosilec projekta;
- INNO Industry (Interreg Europe), 2019–2023, vodilni partner;
- e-Gradovi Posavja (RS MGRT in EU iz ESRR), 2020–2021, nosilec projekta;

- Posavje, polno priložnosti – 3P 2020, 2021, 2022 (STO), 2020–2022, nosilec projekta;
- TERA (Norveški mehanizem), 2022–2024, projektni partner;
- Karierni center Posavje (Norveški mehanizem), 2022–2024, vodilni partner;
- RURALITIES (Horizon Europe), 2022–2027, projektni partner;
- Štipendije za nadarjene s področja kulture – od 2008/09;
- Dogovor za razvoj regije Posavje v programskem obdobju 2014–2020;
- Koordinacija na ravni vodilne destinacije Čatež in Posavje;
- Regionalno skrbništvo – SPIRIT;
- Regionalni prostorski plan;
- Posavska štipendijska shema 2007–2013;
- Regijska štipendijska shema 2016–2022.

Z zgoraj navedenimi referencami RRA Posavje izkazuje sposobnost izvajanja vseh nalog in obveznosti vodilnega partnerja za LAS Posavje 2021–2027.

RRA Posavje pri svojem poslovanju upošteva določbe Zakona o splošnem upravnem postopku (UL RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/7, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE IN 3/22 – ZDeb) in ima za to usposobljene kadre, s čimer izkazuje upravno sposobnost vodenja LAS. Finančno sposobnost vodenja LAS RRA Posavje izkazuje na podlagi letnega računovodskega izkaza za preteklo leto 2022, ki je bil v skladu z veljavno zakonodajo posredovan na AJPES, ter z izpisom prometa na transakcijskem računu na dan 31. 12. 2022.

Financiranje vodilnega partnerja – RRA Posavje za potrebe LAS Posavje 2021–2027 opredeljuje tudi Pogodba o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023, ki je hkrati pogodba med LAS in vodilnim partnerjem ter Aneks št. 1 k navedeni Pogodbi.

Vodilni partner LAS Posavje 2021–2027 bo financiran:

- iz naslova odobrenih sredstev o potrditvi LAS in Strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost za programsko obdobje 2021–2027 iz skladov ESRR in EKSRP – v vrednosti do 20 odstotkov odobrenih sredstev oziroma 130.000 EUR letno skupaj s članarino LAS,
- iz naslova letnih članarin, ki jih za kritje stroškov vodilnega partnerja plačujejo člani LAS Posavje 2021–2027 na podlagi sklepa upravnega odbora LAS Posavje.

7.2 Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR

Na podlagi člena 33 2(e) in (f) Uredbe 2021/1060/EU sta nalogi LAS tudi »spremljanje napredka pri doseganju ciljev strategije« in »vrednotenje izvajanja strategije«. Spremljanje je neprekinjen proces preverjanja vsebine programa in doseganja izhodnih parametrov (output) za uporabnike, ki poteka med izvajanjem posameznega programa z namenom, da se prilagodijo vsa morebitna odstopanja od opredeljenih operativnih ciljev. Vrednotenje je sistematična in objektivna ocena projekta, programa ali politike na vsebinski ravni, na ravni izvajanja in doseženih rezultatov. Z vrednotenjem se pridobi zanesljive in koristne informacije, ki se vključijo v proces odločanja, tako na strani izvajalcev kot uporabnikov. Z njim tudi merimo dosežke na ravni aktivnosti, politike ali programov. Vrednotenje zagotavlja odgovornost in preglednost, saj pokaže ustreznost, uspešnost, učinkovitost, rezultate in vplive. Pokaže tudi prispevek pristopa LEADER/CLLD k nacionalnim/regionalnim in EU-ciljem ter dodano vrednost

pristopa LEADER/CLLD. Namen vrednotenja je prav tako spoznati, kaj pri samem pristopu deluje in kaj ne, izboljšati zasnovo in izvajanje pristopa, zagotoviti pravilno uporabo metode LEADER ter ozaveščati o dodani vrednosti pristopa LEADER/CLLD. Vrednotenje na ravni LAS se lahko izvaja kot:

- samoocenjevanje: izvajajo ga organi LAS, ki so vključeni ali odgovorni za načrtovanje in izvajanje SLR in drugih dejavnosti LAS (npr. sodelovanje in animacija). Podlaga so podatki o spremljanju in ugotovitve na podlagi participativne kvalitativne ocene;
- vrednotenje: izvajajo neodvisni organi, ki niso vključeni ali odgovorni za načrtovanje in izvajanje SLR ali katere druge dejavnosti LAS. Izvaja se na podlagi podatkov o spremljanju in drugih kvantitativnih podatkov ter informacij, ki sestavljajo kvalitativne raziskave, vključno s participativnim pristopom;
- kombinacija samoocenjevanja in vrednotenja.

Za ESRR bo treba upoštevati navodila in predpise OU ESRR. Za sklad EKSRP se bo vsebine, ki jih je treba spremljati, dopolnjevalo v dodatnih navodilih za sklad EKSRP. Sistem spremljanja EKSRP bo temeljil na Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2022/1475 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta glede vrednotenja strateških načrtov SKP ter zagotavljanja informacij za namene spremljanja in vrednotenja.

7.3 Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS

Organi LAS Posavje 2021–2027, navedeni v Pogodbi o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023, so:

- skupščina
- upravni odbor
- predsednica oziroma predsednik (v nadaljevanju predsednik)
- podpredsednica oziroma podpredsednik (v nadaljevanju podpredsednik)
- nadzorni odbor
- ocenjevalna komisija.

Člani upravnega in nadzornega odbora, predsednik in podpredsednik so bili izvoljeni na ustanovni skupščini 27. 2. 2023. Ocenjevalna komisija bo izbrana na podlagi javnega poziva.

Za organe LAS skladno *s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023* velja:

- V kolikor ni določeno drugače, kolektivni organi LAS lahko odločajo, če je prisotnih več kot polovica članov organa, odločitve pa sprejemajo z navadno večino prisotnih članov. Vsak član kolektivnega organa LAS ima pri glasovanju en glas, razen v primeru, ko ima en sektor glede na prisotnost članov prevladujoč vpliv pri glasovanju oziroma odločanju. Takrat imajo člani preostalih sektorjev višje ponderirano število glasov, s čimer se zagotovi, da noben sektor nima prevladujočega vpliva na odločanje oziroma glasovanje.
- Člana kolektivnega organa, razen člana ocenjevalne komisije, lahko na seji organa zastopa pooblaščenec iz istega sektorja, ki pred začetkom seje predsedniku organa predloži pisno pooblastilo zakonitega zastopnika člana.
- Pri odločanju v LAS nima nobena posamezna interesna skupina, kot so opredeljene v točki 10.1, več kot 49 % glasov.
- Glasovanje na kolektivnih organih LAS je javno, razen če organ sam ne določi drugače.

- Seje kolektivnih organov LAS se lahko izvedejo s srečanjem članov v živo ali z uporabo komunikacijskih tehnologij ob smiselni uporabi pravil, ki veljajo za sejo s srečanjem v živo.
- Mandat predsednika, podpredsednika, članov upravnega odbora, ocenjevalne komisije in nadzornega odbora je štiri leta, po poteku katerih je lahko ista oseba ponovna izvoljena ali imenovana na to mesto. Mandat predsednika, podpredsednika, člana upravnega odbora in nadzornega odbora preneha, če ta oseba ali pravna oseba, ki jo pooblastila za zastopanje v teh organih, preneha biti član LAS.
- Če mandat članu upravnega odbora ali nadzornega odbora predčasno preneha, se imenuje nadomestnega člana iz istega sektorja za preostanek mandatnega obdobja prejšnjega člana.

Organi LAS skladno z Uredbo 2021/1060 EU (člen 31.2 (b) in Navodili MKGP za pripravo SLR do leta 2027 upoštevajo določbo da, pod vodstvom lokalnih akcijskih skupin, ki jih sestavljajo predstavniki javnih in zasebnih lokalnih socialno-ekonomskih interesov, nobena posamezna interesna skupina ne nadzoruje odločanja. Na ravni odločanja o projektih LAS zagotavlja, da pri odločitvi o izbiri najmanj 50 % glasov prispevajo partnerji, ki niso javni organi ter omogočajo izbiro po pisnem postopku.

Izogibanje nasprotju interesov

Skladno s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027 z dne 27. 2. 2023 velja:

- Član se je dolžan izogibati dejanskemu ali možnemu nasprotju interesov in mora storiti vse, da se mu izogne.
- Nasprotje interesov predstavljajo okoliščine, v katerih interes člana vpliva ali ustvarja videz, da vpliva, na nepristransko in objektivno opravljanje njegovih nalog. Interes člana LAS pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanj, za njegove družinske člane in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imel on ali njegov družinski član osebne, poslovne ali politične stike. To se ne nanaša na glasovanje na volitvah.
- Predsednik, ali član kolektivnega organa LAS mora takoj prenehati s svojim delom, ko ugotovi obstoj okoliščin nasprotja interesov in takoj obvestiti organ LAS, katerega član je. Organ LAS mora čim prej odločiti ali se oseba izloči ali lahko ta oseba nadaljuje z delom. Pri tej odločitvi ta oseba ne sme sodelovati. Odločitev organa LAS je dokončna.
- Če organ LAS odloči, da bo oseba kljub nasprotju interesov nadaljevala z delom, ji mora podati obvezujoče obrazložene usmeritve za ravnanje in odločanje, pri čemer mora zasledovati javni interes oziroma interese in cilje LAS.
- Če obstaja sum, da je pri ravnanju predsednika, podpredsednika ali člana kolektivnega organa LAS obstajalo dejansko nasprotje interesov, lahko kdorkoli v roku 30 dni od tega ravnanja poda prijavo na skupščino, ki odloči o morebitnem obstoju nasprotja navzkrižja interesov. Odločitev skupščine je dokončna.
- V primeru, da skupščina na podlagi postopka iz določbe 8.5 Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021¬–2027 ugotovi, da je prišlo do nasprotja interesov, mora določiti tudi postopek odprave nepravilnosti.
- Oseba, ki se v nasprotju z določbo 8.3 Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021¬–2027 ne izloči iz svojega dela in o tem ne obvesti organa LAS, je odgovorna za škodo, ki LAS pri tem nastane.

7.3.1 Skupščina LAS

Skupščina je najvišji organ LAS in jo sestavljajo vsi člani LAS. Ustanovnih članov skupščine LAS Posavje je 62. LAS skladno s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027, z dne 27. 2. 2023 omogoča, da oseba, ki želi naknadno pristopiti k tej pogodbi, posreduje vodilnemu partnerju pristopno izjavo, s katero izjavi, da pristopa k zgoraj navedeni pogodbi in da sprejema pravice in obveznosti članov LAS, ter predloži dokazila o izpolnjevanju pogojev za naknadni pristop k pogodbi. Oseba postane članica oziroma član LAS, ko upravni odbor s sklepom potrdi, da izpolnjuje pogoje za pristop.

Skupščino skliče predsednik LAS glede na potrebe LAS, najmanj pa enkrat letno. Predsednik LAS mora sklicati skupščino na pisno zahtevo ene tretjine članov, vodilnega partnerja ali nadzornega odbora. Zahteva za sklic mora vsebovati vzroke za sklic in predlog sklepov. Če predsednik LAS na podlagi zahteve ne skliče skupščine na način, da ta zaseda v 30 dneh od prejema zahteve, lahko Skupščino skličejo člani, vodilni partner ali nadzorni odbor, ki so sklic zahtevali. Tako sklicana skupščina lahko odloča samo o zadevah, za katere je bila sklicana.

Vabilo na skupščino se pošlje članom LAS najmanj sedem dni pred sejo na elektronski naslov, kot so ga ti sporočili LAS. Skupaj z vabilom se pošlje tudi dnevni red in gradiva, potrebna za odločanje. Izjemoma se gradivo lahko predstavi šele na skupščini, če ga iz objektivnih razlogov ni mogoče pripraviti prej.

Vabilo na skupščino in gradiva se pošljejo tudi tri dni pred sejo, kadar mora skupščina zaradi interesov LAS hitro odločiti. Tako sklicana skupščina lahko odloča samo o zadevah, za katere je bila sklicana.

Skupščino vodi predsednik, ki lahko za potrebe vodenja seje določi dodatne osebe (npr. za štetje glasov, za pripravo zapisnika itd.). Ustanovno sejo skupščine do izvolitve predsednika LAS vodi predstavnik vodilnega partnerja.

Če skupščina ne more odločati, ker ni prisotna vsaj polovica članov, se seja odloži za 10 minut, po poteku katerih skupščina lahko odloča ne glede na število prisotnih članov, če se ugotovi, da so bili vsi člani pravilno vabljeni in na to opozorjeni v vabilu.

Skupščina ima naslednje naloge in pristojnosti:

- na predlog upravnega odbora potrdi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS;
- na predlog upravnega odbora potrdi letni načrt aktivnosti;
- na predlog upravnega odbora odloča o spremembi Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027;
- sprejema splošne akte LAS in njihove spremembe;
- sodeluje pri pripravi Strategije lokalnega razvoja in jo potrdi na predlog upravnega odbora;
- na predlog upravnega odbora potrdi spremembe Strategije lokalnega razvoja;
- izmed članov LAS izvoli člane upravnega odbora in nazornega odbora ter izmed članov upravnega odbora izvoli predsednika in podpredsednika;
- razreši predsednika, podpredsednika, člane upravnega odbora in nadzornega odbora, če ti delujejo v nasprotju s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027, splošnimi akti LAS, sklepi organov LAS ali v nasprotju z nameni in interesi LAS;
- lahko razreši člana upravnega odbora, če se ta v obdobju dveh let ne udeleži več kot polovice sej upravnega odbora;

- dokončno odloča o izključitvi člana iz LAS;
- dokončno odloča o pritožbah zoper sklepe drugih organov, ki jih prizadeti lahko vloži v 15 dneh od vročitve sklepa;
- dokončno odloča o obstoju nasprotja interesov;
- odloča o drugih zadevah, določenih s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027, drugimi splošnimi akti LAS ali predpisi, in o najpomembnejših zadevah za LAS.

7.3.2 Upravni odbor

Upravni odbor je organ odločanja in upravljanja ter najvišji izvršilni organ LAS, ki ga sestavlja:

- **šest predstavnikov javnega sektorja** (občin, krajevnih skupnosti, javnih zavodov, javnih agencij, javnih skladov ali drugih oseb javnega prava);
- **šest predstavnikov gospodarskega sektorja** (gospodarskih družb, oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost, kmetov, ki opravljajo tržno dejavnost, ali drugih pravnih oseb zasebnega prava, ustanovljenih za ustvarjanje ali delitev dobička);
- **šest predstavnikov zasebnega sektorja** (društev, zasebnih zavodov, ustanov in drugih nevladnih organizacij oziroma pravnih oseb zasebnega prava, ki niso ustanovljene za namene ustvarjanja ali delitve dobička, kmetov, ki ne opravljajo dejavnosti na trgu, in posameznikov).

Podrobnejša opredelitev članov po starosti in spolu je navedena v prilogi SLR Osnovni podatki o LAS.

Upravni odbor vodi predsednik, ki je po funkciji predsednik LAS. Predsednik se upošteva v seštevek predstavnikov sektorja, ki mu pripada.

Pri sestavi članov upravnega odbora se poskuša upoštevati enakomerna teritorialna zastopanost in spolna uravnoteženost članov.

Upravni odbor skliče predsednik glede na potrebe LAS. Predsednik skliče upravni odbor na pisno zahtevo ene tretjine članov upravnega odbora ali vodilnega partnerja. Zahteva mora vsebovati vzroke za sklic in predlog sklepov. Če predsednik na podlagi zahteve ne skliče upravnega odbora na način, da ta zaseda v 15 dneh od prejema zahteve, lahko upravni odbor skličejo člani upravnega odbora ali vodilni partner, ki so sklic zahtevali. Tako sklican upravni odbor lahko odloča samo o zadevah, za katere je sklican.

Vabilo na sejo upravnega odbora se pošlje članom upravnega odbora najmanj sedem dni pred sejo na elektronski naslov, kot so ga ti sporočili LAS. Skupaj z vabilom se pošlje tudi dnevni red in gradiva, potrebna za odločanje. Izjemoma se gradivo lahko predstavi šele na seji upravnega odbora, če ga iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče pripraviti prej.

Ne glede na prejšnjo točko se lahko vabilo na sejo upravnega odbora pošlje tudi tri dni pred sejo, kadar se mora upravni odbor zaradi interesov LAS hitro odločiti. Tako sklicana seja upravnega odbora lahko odloča samo o zadevah, za katere je bila sklicana.

Upravni odbor ima naslednje naloge in pristojnosti:

- skrbi za učinkovito delovanje LAS, njeno plačilno sposobnost in usklajenost postopkov LAS z veljavno zakonodajo, kar zajema tudi ugotavljanje in preprečevanje tveganj, ki ogrožajo delovanje LAS;
- daje predsedniku navodila za delovanje;

- skrbi za izvajanje sklepov skupščine;
- se glede svojih odločitev lahko posvetuje z drugimi člani LAS;
- odloča o višini članarine;
- se seznani z izstopom člana;
- odloča o izključitvi člana;
- sprejme predlog Strategije lokalnega razvoja ter njene spremembe in jih da v potrditev skupščini;
- sprejme letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS, ki ju pripravi vodilni partner, in ju da v potrditev skupščini;
- sprejme letni načrt aktivnosti LAS in ga po prejemu soglasja nadzornega odbora da v potrditev skupščini;
- sprejme odločitve, potrebne za izvajanje Strategije lokalnega razvoja, kar zajema tudi vzpostavitev sistema njenega spremljanja in vrednotenja;
- pripravi splošni akt LAS, v katerem opredeli postopek izvedbe javnih pozivov LAS, pregleden, neodvisen in odprt način izbire predlogov projektov za financiranje in nepristranska merila za izbor projektov, in ga da v potrditev skupščini;
- imenuje člane in nadomestne člane ocenjevalne komisije;
- se seznani s poročilom ocenjevalne komisije in preveri pravilnost postopka ocenjevanja;
- na podlagi poročila ocenjevalne komisije odloči in izda sklep o financiranju posameznega projekta;
- predlaga in odloči o projektih sodelovanja in o projektih, ki jih lahko izvaja LAS;
- opravlja druge naloge, določene s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027, drugimi splošnimi akti LAS ali predpisi, in naloge, ki mu jih naloži skupščina.

Upravni odbor lahko za izvedbo svojih nalog oblikuje delovne skupine kot način dela.

Upravni odbor je odgovoren za pregledno in nepristransko sprejemanje svojih odločitev. Člani upravnega odbora odgovarjajo za obveznosti LAS, ki izhajajo iz ugotovljenih kršitev upravnega odbora.

Za svoje delo je upravni odbor odgovoren skupščini.

7.3.3 Predsednik LAS

Predsednik je po svoji funkciji predsednik upravnega odbora in skupščine LAS.

<u>Predsednik ima naslednje naloge in pristojnosti:</u>
- sklicuje in vodi seje upravnega odbora LAS;
- skrbi za izvajanje sklepov upravnega odbora;
- sklicuje in vodi seje skupščine LAS in
- opravlja druge naloge, določene s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027, drugimi splošnimi akti LAS ali predpisi, in naloge, ki mu jih naloži upravni odbor ali skupščina.

Predsednik svoje delo opravlja v skladu z navodili skupščine in upravnega odbora.
Predsednik lahko na podlagi pisnega pooblastila del svojih nalog prenese na vodilnega partnerja.
Za svoje delo je predsednik LAS odgovoren skupščini in upravnemu odboru.

7.3.4 Podpredsednik LAS

Podpredsednik opravlja naloge predsednika in ima vse njegove pristojnosti v primeru, če je predsednik odsoten, nedosegljiv, nezmožen za delo, če predsedniku predčasno preneha mandat ali če ga predsednik pooblasti za opravljanje svojih pristojnosti ali nalog.

Za svoje delo je podpredsednik odgovoren skupščini, upravnemu odboru in predsedniku.

7.3.5 Nadzorni odbor LAS

Nadzorni odbor je nadzorni organ LAS, ki ga sestavljajo:

- en predstavnik javnega sektorja
- en predstavnik gospodarskega sektorja
- en predstavnika zasebnega sektorja.

Prvo sejo nadzornega odbora skliče predsednik LAS. Prvo sejo začne voditi najstarejši član nadzornega odbora. Člani nadzornega odbora na prvi seji izmed sebe izvolijo predsednika nadzornega odbora LAS, ki vodi delo nadzornega odbora.

Nadzorni odbor veljavno odloča, ko so na seji prisotni vsi člani.

Član nadzornega odbora ne more biti član upravnega odbora, oseba, ki opravlja pravne ali finančno-računovodske posle za LAS, oseba, ki opravlja delo pri vodilnem partnerju.

Nadzorni odbor skliče predsednik nadzornega odbora glede na potrebe LAS. Predsednik nadzornega odbora skliče nadzorni odbor na pisno zahtevo ene tretjine članov nadzornega odbora, upravnega odbora ali vodilnega partnerja. Zahteva mora vsebovati vzroke za sklic in predlog sklepov. Če predsednik nadzornega odbora na podlagi zahteve ne skliče nadzornega odbora na način, da ta zaseda v 15 dneh od prejema zahteve, lahko nadzorni odbor skličejo člani nadzornega odbora, upravni odbor ali vodilni partner, ki so sklic zahtevali. Tako sklican nadzorni odbor lahko odloča samo o zadevah, za katere je sklican.

Vabilo na sejo nadzornega odbora se pošlje članom nadzornega odbora najmanj sedem dni pred sejo na elektronski naslov, kot so ga ti sporočili LAS. Skupaj z vabilom se pošlje tudi dnevni red in gradiva, potrebna za odločanje. Izjemoma se gradivo lahko predstavi na seji nadzornega odbora, kadar ga iz objektivnih razlogov ni mogoče pripraviti prej.

Nadzorni odbor ima sledeče naloge in pristojnosti:

- nadzira finančno in materialno poslovanje LAS;
- nadzira delo predsednika, podpredsednika in upravnega odbora;
- nadzira delo vodilnega partnerja;
- nadzira gospodarnost in zakonitost poslovanja LAS ter izvajanje SLR;
- na zahtevo predsednika ali upravnega odbora poda oceno o pravilnosti ali gospodarnosti posameznega posla LAS ali delovanja vodilnega partnerja;
- najmanj enkrat letno o svojem delu poroča skupščini;
- daje upravnemu odboru soglasje k letnemu načrtu aktivnosti LAS,
- opravlja druge naloge, določene s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027, drugimi splošnimi akti LAS ali predpisi.

Člani nadzornega odbora lahko sodelujejo na sejah upravnega odbora brez pravice glasovanja.

Nadzorni odbor ima pravico do vpogleda v vse listine in dokumentacijo LAS.

Za svoje delo je nadzorni odbor odgovoren skupščini.

7.3.6 Ocenjevalna komisija

Ocenjevalno komisijo na podlagi javnega poziva imenuje upravni odbor. Ocenjevalna komisija pregleduje vsebinsko ustreznost prijav na javne pozive LAS, jih ocenjuje ter preverja zmogljivosti predlagateljev projekta za njihovo izvedbo.

Ocenjevalna komisija pripravi poročilo o pregledu prijav, v katerem določi oceno posameznega projekta.

Ocenjevalna komisija ima pet članov in nadomestne člane, ki jih na podlagi javnega poziva imenuje upravni odbor izmed neodvisnih strokovnjakov s področja razvoja podeželja, regionalnega razvoja, strateškega in projektnega načrtovanja in podobno. Član ocenjevalne komisije ne more biti član LAS.

Upravni odbor lahko razreši člana ocenjevalne komisije, če ta krši Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027, druge splošne akte LAS, predpise ali sklepe organov LAS, če deluje nestrokovno, če ne deluje neodvisno ali če deluje v nasprotju z nameni in interesi LAS.

Član ocenjevalne komisije se takoj izloči iz pregledovanja in ocenjevanja prijav na javni razpis in ga nadomesti nadomestni član, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem na javni razpis ali njegovim partnerjem v projektu, ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo nasprotje interesov. Zanj ne velja možnost nadaljevanja z delom po točki 8.4 Pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Posavje 2021–2027.

Seje ocenjevalne komisije sklicuje vodilni partner, vodi pa jih predsednik ocenjevalne komisije, ki ga člani ocenjevalne komisije izvolijo izmed sebe.

Za svoje delo je ocenjevalna komisija odgovorna upravnemu odboru.

8. PRILOGE SLR

8.1 Priloga: osnovni podatki o LAS in finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po skladih

Priloga: Osnovni podatki o LAS

Ime LAS		*LAS POSAVJE 2021 – 2027*
Vključene občine	št. vključenih občin	*6*
	ime vključenih občin	*Mestna občina Krško*
		Občina Kostanjevica na Krki
		Občina Brežice
		Občina Bistrica ob Sotli
		Občina Sevnica
		Občina Radeče
Prebivalstvo skupaj	Prebivalstvo na območju LAS. Pri izračunu te spremenljivke se uporabi metoda izračuna za kazalnik rezultata 38 iz Priloge I k uredbi o strateških načrtih (ne upošteva se št. preb. iz naselij z več kot 10.000 prebivalci).	*75.824 (na dan 1.1.2022)*
Financiranje iz več skladov	EKSRP	*DA*
	ESRR	*DA*
Vrste članov LAS	skupno število članov LAS	*83*
	št. članov iz javnega sektorja	*40*
	št. članov iz socialnega sektorja	*25*
	št. članov iz ekonomskega sektorja	*18*
Vrste članov v organih LAS (organ odločanja - ki potrjuje operacije: upravni odbor ali skupščina)	skupno število članov (upravni odbor)	*18*
	št. članov iz javnega sektorja	*6*
	št. članov iz socialnega sektorja	*6*
	št. članov iz ekonomskega sektorja	*6*
	št. članov po spolu (št. žensk)	*11*
	št. članov po spolu (št. moških)	*7*
	št. članov - mladih	*2*

Kazalniki za sklad EKSRP (po letih)

Kazalnik (vpis, iz pogl. 5.1 SLR)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Skupaj ciljna vrednost**
R.27 Okoljska in podnebna uspešnost zaradi zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju	0	0	1	0	1	0	1	3
R.37 Nova delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejmejo podporo v okviru projektov SKP	0	0	0	1	1	1	0	3
R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podporo na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP	0	0	0	0	0	1	0	1
R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo	0	0	1	0	0	0	0	1
R.41 Povezovanje evropskega podeželja: delež podeželskega prebivalstva, ki ima koristi do boljšega dostopa do storitev in infrastrukture zaradi podpore iz SKP	0	0	0	0	0	0	600	600
R.42 Spodbujanje socialne vključenosti: število oseb, zajetih v projekte socialnega vključevanja, ki prejmejo podporo	0	0	0	50	150	150	150	500
R.1PS Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov.	0	0	0	50	150	150	150	500

Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih

Ime LAS	LAS POSAVJE 2021 – 2027
Ime in naslov vodilnega partnerja LAS	Regionalna razvojna agencija Posavje Cesta krških žrtev 2, 8270 Krško

Razdelitev sredstev po posameznem skladu

Vrsta podpore	**Sklad**	**Stopnja podpore**	**(EU + SLO) (v EUR)**	**(v %)**
Podpora za izvajanje operacij	EKSRP	65 % ali 80 %	1.284.629,06	35,47
	ESRR	80	1.412.364,91	39,00
Podpora za dejavnosti sodelovanja in njihovo pripravo, izbranih v okviru strategije	EKSRP	65 % ali 80 %	200.000,00	5,52
	ESRR	80	0,00	0,00
Podpora za upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije ter njene animacije, vključno z ozaveščanjem	EKSRP	100	362.124,25	10,00
	ESRR	100	362.124,25	10,00
Skupaj			3.621.242,47	100%

Prispevek po posameznih skladih

Vir financiranja	**EKSRP (EU + SLO) (v EUR)**	**ESRR (EU + SLO) (v EUR)**	**Skupaj (v EUR)**
Prispevek sklada	1.846.753,31	1.774.489,16	3.621.242,47
Lastna soudeležba	461.688,33	443.622,29	905.310,62
Skupaj (v EUR)	2.308.441,63	2.218.111,45	4.526.553,08

* Opomba: razdelitev po skladih je narejena na osnovi znanih podatkov.

Finančni načrt - razdelitev sredstev po skladih in vrstah podpore

Vrsta podpore	Sklad (EU + SLO)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj
Podpora za izvajanje operacij	EKSRP	0,00	0,00	284.629,06	300.000,00	300.000,00	200.000,00	200.000,00	1.284.629,06
	ESRR	0,00	0,00	212.364,91	300.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00	1.412.364,91
Podpora za dejavnosti sodelovanja in njihovo pripravo, izbranih v okviru strategije	EKSRP	0,00	0,00	0,00	0,00	200.000,00	0,00	0,00	200.000,00
	ESRR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podpora za upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije ter njene animacije, vključno z olajševanjem izmenjav med deležniki	EKSRP	0,00	67.124,25	65.000,00	65.000,00	65.000,00	50.000,00	50.000,00	362.124,25
	ESRR	0,00	67.124,25	65.000,00	65.000,00	65.000,00	50.000,00	50.000,00	362.124,25
Skupaj		0,00	134.248,50	626.993,97	730.000,00	930.000,00	600.000,00	600.000,00	3.621.242,47

* Opomba: razdelitev po skladih je narejena na osnovi znanih podatkov.